

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 619)

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/463)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

22.10.1992

Sayı : B.02.0.KKG/101-393/07289

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 15/10/1992 tarihinde kararlaştırılan "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ekonomik faaliyetlerin nihaî amacı, tüketicilerin ihtiyaçlarını sağlayacak mal ve hizmetleri üretmek ve bu ihtiyaçları rasyonel bir dağıtım zinciri oluşturarak karşılamaktır. İktisadî ve sosyal alanlardaki genişleme ve gelişmeler ile serbest piyasa ekonomisinin değişen şartları karşısında tüketicinin, ihtiyaçlarının karşılanmasında beliren sorunları yalnız başlarına çözemeyecekleri anlaşılmış, tüketici çıkarlarını korumak amacıyla çözümler aranmasının zorunlu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Diğer taraftan, ticarî faaliyetlerde mal ve hizmetlerle ilgili fiyat ve ücretlerin serbest rekabet şartları içinde ve arz-talep kuralları dahilinde teşekkül etmesinin tüketicilerin yararına olduğu da bir gerçektir.

Ancak, tüketicilerin satın alma konusunda yeterli bilgiye sahip bulunmamaları, reklam ve yayınlarla kendilerine yanlış bilgi aktarılması ve bunların örgütlenmemiş olmaları da gözönüne alınırsa, tüketicilerin korunması için bazı önlemlerin alınmasına gerek duyulacağı açıktır.

Tüketicinin korunması konusunda ülke düzeyinde sağlanabilecek bir düzenin, geniş çerçevede, millî ekonomide kaynak israfını önleyici, maliyetleri düşürücü, tüketiciler ile satıcılar arasında kapsamlı bir ahengi gerçekleştiren ve standardizasyon ile kalite bilincinin öncelikle ülke içinde yaygınlaştırılması suretiyle dış pazarlara yüksek kaliteli ve standartına uygun mal sevkederek rekabet gücünü artırıcı rolü de gözden uzak tutulmamalıdır.

Artık günümüzde, tüketicinin korunmasının gerekip gerekmeyeceği değil, bu korumanın etkin bir şekilde nasıl ve kimin tarafından yapılacağı tartışılmaktadır.

Nitekim, Anayasamızın 172 nci maddesinde, "Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirleri alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder" ve 3143 sayılı

Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 12/b maddesinde de, "Tüketicilerin meselelerini tesbit etmek, tüketicinin eğitilmesi, teşkilatlanması ve korunmasının temini için tedbirler almak" hükümleri yer almış bulunmaktadır.

Aslında, önemi ve evrensel niteliği, üretimin çoğalması ve talebin sürekliliği ile ön plana çıkan tüketicilerin korunmasına yönelik düşünce ve düzenlemeler, ülkemizde sanıldığı kadar yeni değildir. Nitekim, mer'i mevzuatımızda tüketicilerin dolaylı veya dolaysız korunması ile ilgili olarak bugüne kadar çıkarılmış, çok sayıda kuruluşa yetki ve sorumluluk veren birçok kanun, tüzük, kararname, yönetmelik ve tebliğ bulunmaktadır.

Kural koyucu, düzenleyici ve yönlendirici yasal metinlerin sayıca fazlalığı, tüketicilerin korunması ile ilgili bir kavram kargaşasını da beraberinde getirmekte ve tartışmaların ağırlığı bu meselenin tek bir yasa kapsamında düzenlenip düzenlenmeyeceği noktasında toplanmaktadır.

Tüketicilerin korunması ile ilgili temel ilke ve amaçlar, genelde kamu düzeni ve genel sağlık kurallarına uygunluk, özeldense tüketicilerin çıkarlarıdır. Bu temel ilke ve amaçlara ulaşmak için üretilen mal ve hizmetin, fiyat, kalite, standart, doğru ölçü ve tartı, ilan ve reklamlar, kullanma süresi, ambalaj v.b. gibi çok çeşitli yönlerden denetlenmesi icap etmektedir. Bu bakımdan, tüketicinin korunmasına ilişkin mevzuatın bütün yönleriyle bir yasanın kapsamına dahil edilebilmesi zorluk arz etmektedir.

Bu nedenle, yürürlükteki mevzuatımızın uygulamada görülen aksaklık ve eksikliklerinin gözden geçirilmesi, günümüz şartlarına uygun olmayanların yürürlükten kaldırılması, aksayan veya eksikliği hissedilen hususların tamamlanması, gelişen dünya ülkelerindeki uygulamalara ve ülkemizin yapısına uygun, ihtiyacı duyulan yeni düzenlemelere gidilmesi için gerekli yasal çalışmaların yapılması zorunlu görülmektedir.

Halen çeşitli ülkelerde tüketici, genel olarak Devlet ve bizzat tüketiciler veya özel kuruluşlar tarafından kurulan örgütler aracılığı ile korunmaktadır.

Avrupa ülkeleri arasında tüketicilerin farklı biçimde korunması, Avrupa Topluluğuna üye ülkeler için tek bir "Tüketici Koruma Politikası"nın geliştirilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Bu politika çerçevesinde ilk kez tüketicinin beş hakkını belirleyen "Tüketici Enformasyon ve Koruma Programı" AT Bakanlar Konseyince 1975 yılında kabul edilmiştir.

Bu programda tüketici hakları;

- Sağlık ve güvenliğin korunması hakkı,
 - Ekonomik çıkarlarının korunması hakkı,
 - Tazmin edilme hakkı,
 - Bilgilendirme ve eğitim hakkı,
 - Temsil edilme hakkı,
- olarak belirlenmiştir.

1975 yılını takip eden dönemde AT Konseyince 19.5.1981 tarihinde kabul edilen "2. Tüketiciyi Koruma Programı" ve 23.6.1986 tarihinde kabul edilerek 5.7.1986 tarihinde yürürlüğe giren "Tüketiciyi Koruma Politikasına Yeni Hız Kazandırma Programı" çerçevesinde tüketici hakları yeniden gözden geçirilerek bugünkü, evrensel kabul görmüş, Uluslararası Tüketici Birlikleri Örgütü tarafından ilan edilen ve aşağıda sıralanan 8 hakka ulaşılmıştır.

- 1- Temel gereksinimlerin giderilmesi hakkı.
- 2- Güvenlik ve güven duyma hakkı.
- 3- Mal ve hizmetlerin serbestçe seçilmesi hakkı.
- 4- Bilgi edinme hakkı.
- 5- Eğitilme hakkı.
- 6- Tazmin edilme hakkı.
- 7- Sesini duyurma (temsil) hakkı.
- 8- Sağlıklı bir çevreye sahip olma hakkı.

Piyasaya arzedilen ve özellikle halkın can ve mal güvenliği ile doğrudan ilgisi bulunan sanayi malları ve hizmetlerin kalite kontrolünün yapılması, günümüzün aktüel konusunu oluşturmaktadır.

Ülkemizde üretilen sanayi mallarının kalitesini uluslararası standartlara yükseltebilmek amacıyla, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü ile Ulusal Kalite Kontrol Sistemi Anlaşmasının yapılması suretiyle, Türkiye'de imal edilmiş malların millî ve milletlerarası pazarlarda kabul görmesi, kalite ve güvenilirliklerinin geliştirilmesi için hukuksal ve kurumsal düzenlemeler hedeflenmiştir.

Gerek Anayasa ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teşkilât ve görevlerini düzenleyen 3143 sayılı Kanunda yeralan emredici hükümler ve gerekse kalkınma planlarında öngörülen gelişme hedefleri uyarınca AT ülkelerince tüketicilerin korunması politikaları çerçevesinde benimsenen ve evrensel kabul gören 8 temel tüketici hakkı gözönüne alınarak, "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı" hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile Kanunun amacı düzenlenmiştir.

Madde 2. — Bu madde ile Kanunun kapsamı düzenlenmiştir.

Madde 3. — Bu madde ile Kanun metninde sıkça geçen sözcüklerin tanımı yapılmıştır.

Madde 4. — Tüketicilerin satın aldıkları malların ayıbını farkederek değiştirmek veya iade etmek istediklerinde, büyük sıkıntılarla karşılaştıkları bilinmektedir. Tüketicieye 15 gün içerisinde bu tür malları iade etme, değiştirme, bedel indirimine ya da ücretsiz tamir hakkı tanımakla, yalnızca tüketicilerin ayıplı malla uğradıkları mağduriyetin giderilmesi düşünülmemiş, aynı zamanda hükmün terbiyevi etkisiyle piyasaya sunulan mallar ve hizmetlerdeki ayıp oranının da asgariye indirilmesi amaçlanmıştır.

Maddede, hizmetler hakkında da esas itibariyle aynı hükmün uygulanacağı belirtilmiş, ancak hizmetlerin yeniden görülmesinin çoğu kez imkânsız olabileceği dikkate alınarak, bu durumlarda tüketicinin ayıplı hizmetten sağladığı faydanın, iade edilecek bedelden düşülmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Tüketicinin, ayıbını bilerek mal veya hizmet satın alması halinde, tüketici açısından bilinçli bir tercihin sözkonusu olduğu dikkate alınarak iade, düzeltme ve onarmayla ilgili hükümlerin uygulanmaması hükme bağlanmıştır.

İmalatçı-üreticilerin kaliteli mal üretimine yönelmeleriyle piyasaya sunulan ayıplı mal miktarında önemli azalma olacağı düşünülmekle birlikte, yine de özellikle üretim hatalarından kaynaklanan ayıplı mallar tüketicieye sunulabilecektir. Ancak bu tür malların "özürlüdür" etiketiyle satılması, dolayısıyla da tüketicinin malın ayıbından haberdâr edilmesi gerekmektedir.

Yalnızca ayıplı mal satan veya işyerinin bir kat daha reyon gibi bölümünü sürekli olarak ayıplı mal satışına tahsis etmiş olan satıcıların bu mallar üzerine "özürlüdür" etiketi koymalarına ise gerek görülmemiştir.

Madde 5. — Tüketicilerin vitrinde sergilenen bir malın cazibesine kapılarak mağaza ya da dükkana girdikleri, ancak söz konusu malın satılık olmadığı şeklinde cevaplar aldıkları bilinen bir gerçektir. Satıcının teşhir ettiği malların satışından kaçınamayacağı hükmüyle bu sorunun ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Satıcı, stoğunda bulunmayan malı teşhir etmek istiyorsa, üzerine "numunedir" veya "satılık değildir" ibaresini koymakla zorunlu tutulmuştur.

Hizmetlerin bedenî veya fikrî bir faaliyet olduğu, dolayısıyla da satıcının hizmet sunulacak kişi konusuna genel kabul görmesi kaydıyla belli tercih hakkının olması gerektiği düşünülmesiyle, hizmetlerin satışından haklı bir sebep bulunması halinde kaçınılabileceği hükmü getirilmiştir. Uyumsuzluk halinde hâkim, haklı sebep bulunup bulunmadığını hakkaniyet ölçüleri içerisinde dikkate alacaktır.

Maddede, satıcının bir mal veya hizmetin satışını, başka bir mal veya hizmetin satın alınması koşuluna bağlı kılamayacağı ve aynı malın veya hizmetin kendisi tarafından belirlenen oranda satın alınması koşuluna da bağlayamayacağı hüküm altına alınmış, böylece özellikle tüketicilerin, yoğun tüketime konu olan ve zaman zaman kıtlığı çekilen malları satın alırken, ihtiyaç duymadıkları diğer bir malı veya aynı malın yüksek miktarını satınalma zorunda kalmalarının önüne geçilmiştir.

Maddede bir istisna öngörülerek bir malın veya hizmetin belli bir miktar, sayı, ebat ya da süre koşuluyla satılmasının genel kural oluşturduğu durumlarda, yukarıda belirtilen hükümlerin uygulanmayacağı belirtilmiştir. Takim halinde satılmak zorunda kalan mutfak eşyaları ya da 24 saat üzerinden hesap edilmek zorunda bulunan otel oda ücretleri dikkate alındığında, maddenin son fıkrasında düzenlenen istisnanın gerektiği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Madde 6. — Tüketicinin borçlandığı toplam miktarı bir defada veya taksitlerden bir ya da birkaçını önceden ödeyebileceği ve her iki durumda da satıcının gerekli faiz indiriminde bulunacağı hüküm altına alınarak taksit ödemelerinde gecikme halinde tüketicinin ödemek zorunda kaldığı gecikme faizine karşılık, önceden ödeme halinde de faiz indirimi yapılması sağlanmıştır.

Taksitli satışlarda satıcıların, sözleşmelere, taksitlerden birinin ödenmemesi halinde kalan borcun bütünüyle muaccel olacağına ilişkin hükümler koydukları bilinmektedir. Getirilen düzenlemeyle, satıcının bu hakkı devam etmekle birlikte, bazı koşullara bağlanmıştır. Öncelikle satıcının bütün edimlerini yerine getirmiş olması gerekmekte ve ayrıca tüketicinin ödenmemiş son borç taksidinin üzerinden en az 6 hafta geçmiş olması ve satıcının en az iki haftalık süre vererek durumu tüketiciye ihtar etmiş bulunması gerekmektedir.

Maddede ayrıca, taksitli satışlarda tüketicilerin satış hakkında gerekli bilgileri edinmeleri öngörülmektedir.

Madde 7. — Basın ve yayın araçları veya posta yolu ile halka duyurularak düzenlenen kampanyalarla yapılan satışların son yıllarda yaygınlaştığı ve ilanlarla belirtilen mal veya hizmetlerin taahhüt edilen sürede ve nitelikte teslim edilmemesinin haklı tüketici yakınmalarına yol açtığı bilinmektedir. Üretici firma ya da ithalatçının, teslimatın zamanında yapılmamasından veya malın fiyat ve niteliğinde anlaşmaya aykırı davranılmasından, tüketiciye karşı satış yapan bayi, acenta veya temsilciler ile birlikte müteselsilen sorumlu olması, hem sözü edilen yakınmaları giderecek, hem de bu firmaları bayi, acenta veya temsilci seçiminde daha dikkatli olmaya sevk edecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, kampanyalı satış tabiri ile genellikle birinci fıkrada sözü edilen basın-yayın araçları ile duyurularak yapılan satışların anlaşıldığı, oysa, sözkonusu yakınmaların her türlü, bilahare teslim şartlı satışlarda ortaya çıkabileceği dikkate alınarak, kampanyalı satış olarak nitelendirilemeyen ancak bilahare teslim veya yerine getirilme koşulu taşıyan her türlü mal ve hizmet satışının da birinci fıkra hükmüne tabi olduğu öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrası ise, tüketicilerin kampanyaya katılmadan önce kampanya hakkında gerekli bilgileri edinmeleri gerektiği görüşünden hareketle düzenlenmiştir.

Madde 8. — Alım-satım işleminin satıcının işyerinde ya da bu amaçla kullandığı mekanlarda yapılması esastır. Bu yerlerin dışında önceden görüşme yapılmaksızın yapılan satışlar, "kapıdan satış" olarak isimlendirilmektedir. Zorlayıcı satış olarak da nitelendirilen bu tür satışların gelişmiş batı ülkelerinde bütünüyle yasaklanması yoluna gidilmektedir. Kapıdan satışlarda tüketiciye hiçbir gerekçe göstermeden yedi gün içerisinde cayma hakkı tanınması, ülkemizde son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan bu tür satışları disiplini altına alacaktır. Tüketicinin malı satın aldığı haliyle iadesi esastır. Ancak bir kullanım sözkonusu ise, o takdirde kullanma dolayısıyla malın ticarî değerindeki kaybını tüketici ödemek zorundadır.

Mal veya hizmetin iadesi imkânsızlaşmış ya da iade amaca aykırı sonuçlar doğuracak nitelikte ise, tüketici bu mal ve hizmetten sağladığı fayda kadar bir bedeli satıcıya ödemekle yükümlü kılınmıştır.

Maddenin beşinci fıkrası bu maddenin uygulama alanına sınırlama getirmektedir. Gerçekten de tamirat gibi bazı hizmetler, işin tabiatı gereği ancak satıcının işyeri dışında yapılabilmektedir.

Madde 9. — Bu maddede, 8 inci maddede belirtilmiş tüketici haklarının bir belgeye dökülerek, Kanundan doğan bu hakların, ihtilaf halinde belgelenmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Bu belgeyi düzenleme ve ihtilaf halinde mahkemeye ibraz sorumluluğu satıcıya aittir.

Madde 10. — Maddenin birinci fıkrasında, banka veya diğer finans kuruluşlarının tüketici kredilerinde, tüketiciye vermek zorunda oldukları bilgiler düzenlenmiştir. Halihazır bankacılık sistemimizde bankaların önemli bölümü, bu bilgileri tüketiciye vermekle birlikte, bazı bankalar sözkonusu bilgileri vermekten kaçınabilmektedirler. Düzenleme halen ihtiyarî olan bilgi verme sorumluluğunu zorunlu hale getirmeye yöneliktir.

Tüketicinin vadesi geçen kredi taksidi için ödemek zorunda olduğu gecikme faizi yükümlülüğüne paralel olarak, toplu ya da erken ödeme durumunda, banka veya finans kurumuna, tüketici lehine faiz indirimi yükümlülüğü getirmiştir.

Tüketici kredisini veren finans kurumu, bu krediyi belli bir mal ya da belli bir satıcı koşulu ile veriyor ise, satılan malın ayıbından ötürü tüketiciye karşı sorumlu olmalıdır.

Madde 11. — Süreli yayınlara abone olan tüketicilerin, satıcının abonelik sözleşmesinde yer alan hususlara aykırı davranması halinde, bu aboneliklerine son verebilmeleri gerekir. Ancak aboneliğe son verme isteğinin, yayın hayatının sürekliliği dikkate alınarak hemen yürürlüğe konulması değil, sözkonusu yayının, yayınlanma aralığına göre gecikmeli olarak yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır.

Madde 12. — Tüketicilerin satın alacakları mal ve hizmetlerin cins ve fiyatlarını bilmeleri onlara, mallar arasında karşılaştırma imkânı sağlayacaktır.

Etiketlerin şekli ve içeriği Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelik ile düzenlenecektir.

Etiket denetimi ile ülke genelinde yaygınlığı dikkate alınarak belediyeler görevlendirilmiştir.

Madde 13. — Taşıt araçları, motor, makina, dayanıklı tüketim malları, elektrikli, elektronik, optik alet ve cihazlar gibi sanayi malları, üretimlerinde ileri teknoloji gerektiren karmaşık ürünlerdir. Tek tek her tüketicinin bu mallar hakkında yeterli bilgiye sahip olamayacağı dikkate alındığında, sözkonusu mallarda ortaya çıkabilecek gerek malzeme ve işçilik, gerekse montaj hatalarından doğan arızalara karşı tüketicinin güvence altına alınması gerekmektedir. Garanti belgesini tüketiciye verme sorumluluğunun satışı yapan satıcı, bayi, acenta, ya da temsilciliklere yüklenmesinin nedeni ise, halihazır uygulamada bu belgeleri üretici-imalatçı firmaya göndererek tekemmül ettirme sorumluluğunun tüketiciye ait olmasının yarattığı sıkıntılardır.

Garanti belgeli malların garanti süresi içerisinde arızalanmaları halinde, satıcıya bu malları ücretsiz tamir etme yükümlülüğü getirilmiştir.

Garanti belgeli malların sık sık arızalanması ya da tamir süresinin makul süreyi aşması hallerinde tüketicinin maldan yararlanamadığı ancak borç taksitlerini (özellikle kıymetli evrakla bağlanmış ise) ödemeye devam ettiği bilinmektedir. Maddenin üçüncü fıkrası bu mağduriyeti gidermeye yöneliktir. Söz konusu malların arızalarının azami tamir süreleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve TSE'nin ortak çalışması ile tesbit ve ilan edilecektir. Sık sık arızalanması sonucu yararlanamamak durumu ise ihtilaf halinde hakim takdirine bırakılmıştır.

Bütün sanayi mallarının garanti belgesi gerektirmeyeceği dikkate alınarak, hangilerinin garanti belgesi ile satılmak zorunda bulunduğunu belirleme yetkisi TSE ile birlikte Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bırakılmıştır.

Madde 14. — İleri teknoloji ile üretilmiş ithal sanayi mallarının tanıtma kullanım kılavuzlarının Türkçe tercüme ile satılması zorunluluğu, bu mallar hakkında tüketicilerin tam bilgiye sahip olma hakları gereğidir. Tüketicilerin aynı hakkı, yurtdışında üretilen sözkonusu sanayi malları için de geçerlidir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı TSE ile birlikte, sanayi mallarından hangilerinin tanıtma ve kullanım kılavuzları ile birlikte satılmak zorunda olduğunu tesbit ve ilanla görevlendirilmiştir.

Madde 15. — Tüketicilerin, uzun ömürlü sanayi ürünlerinde ortaya çıkan arızaları gidermek için servis istasyonu bulmakta güçlük çektikleri bilinmektedir. Yüksek meblağlar ödeyerek bu malları satın alan tüketicilerin sözkonusu mallarda ortaya çıkabilecek arızaları tamir ettirebilme haklarına sahip olmaları gerekmektedir.

Her sanayi ürününün servis istasyonu gerektirmeyeceği dikkate alınarak, bunların tesbiti ve servis istasyonlarının kuruluş ve işleyişine ilişkin esasların belirlenmesi yetkisi TSE ile birlikte Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bırakılmıştır.

Madde 16. — Tüketicilerin ağır bir reklam bombardımanı altında buldukları bilinen bir gerçektir. Tüketicilerin mal ve hizmet seçiminde tercihlerini etkileyen reklamların; aldatıcı ve yanıltıcı, can mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları ve çocukları istismar edici olmamaları gerekmektedir.

Madde, bu amaca yönelik düzenleme getirmektedir.

Madde 17. — Bu Kanuna aykırı ticarî reklam ve ilanlara uygulanacak para cezaları, sözkonusu reklam ve ilanların durdurulması ve/veya aynı yöntemle düzeltilmesi hususlarında Sanayi ve Ticaret Bakanlığına öneride bulunmakla görevli, aralarında kamudan, üniversiteden ve ilgili kuruluşlardan temsilcilerin yer aldığı "Reklam Kurulu" adı altında bir kurulun oluşturulması öngörülmüştür.

Reklam Kurulunun, reklamlarda uyulması gereken esasları belirlemede, ülkemiz koşullarının yanısıra, konunun uluslararası boyutu da dikkate alınarak, A.T. direktifleri ve “Reklam Uygulamalarında Uluslararası Ahlâk Yasası” gibi metinlerden de yararlanması gerektiği hükmüne bağlanmıştır.

Madde 18. — Madde ile, zararlı ve tehlikeli malların, bu durumlarını gösterir belge ve bilgiler ile birlikte satılması zorunluluğu öngörülerek, tüketicilerin bu tür mallar hakkında bilgi sahibi olması sağlanmaktadır.

Madde 19. — Madde ile, piyasaya sunulan mal ve hizmetlerin kalitesinin yükseltilmesi amacıyla kalite denetimi yapılması imkânı getirilmektedir.

Madde 20. — Tüketicilerin eğitilmesi, temel tüketici haklarındanır. Bu eğitimin ilkokuldan başlayarak verilmesi de eğitimin kalıcılığının gereğidir.

Bu nedenle, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, tüketicilerin eğitilmesine ve bilinçlendirilmesine yönelik olarak yazılı, sözlü ve görüntülü basın-yayın organlarından nasıl yararlanılacağı tesbitle görevli kılınmıştır.

Madde 21. — Tüketici sorunlarının tartışılması, çözümü için önerilerin geliştirilmesi amacıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde bir “Tüketici Konseyi” oluşturulması öngörülmüştür.

Tüketici sorunlarının hemen bütün bir toplumun sorunları olduğu dikkate alınarak, Tüketici Konseyinde kamu kurumları ile birlikte bütün meslek gruplarının temsilcilerinin de yer alması sağlanmıştır.

Meslek kuruluşlarından gelecek temsilcilerin sayısının ve niteliğinin tesbiti ile Tüketici Konseyinde yer alacak tüketici örgütlerinin sahip bulunmaları gereken asgari üye sayısının belirlenmesi yetkisi Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bırakılmakla birlikte, Tüketici Konseyinin sivil niteliğinin korunabilmesi için bakanlıklar, bağlı ve ilgili kuruluşlarından gelecek resmî temsilcilerin sayısının hiçbir şekilde Konseyin toplam üye sayısının % 50 sini geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 22. — Satıcılar ve tüketiciler arasında çıkabilecek hukukî uyuşmazlıkların mahkemelere intikalinden önce, kamu temsilcisinin başkanlığında, satıcı ve tüketici örgütlerinden gelen temsilcilerden oluşan ve kararları bağlayıcı olmayan bir hakem heyetinin önüne gelmesi, hem mahkemelerimizin yükünü hafifletecek, hem de taraflar açısından zaman kaybını önleyecektir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ait taşra örgütünün yetersizliği ve Belediyelerin konuyla olan ilgisi dikkate alınarak, Bakanlık taşra örgütünün olmadığı yerlerde Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerinin başkanlığını yürütme görevi, Belediye Başkanlarına ya da görevlendirecekleri bir memura bırakılmıştır.

Kanununun 25 inci maddesinde cezai yaptırıma bağlanan fiiller, satıcılarla kamu arasındaki ilişkilerden kaynaklanan ve emredici hükümlerle düzenlenmiş bulunan fiillerdir. Bu nedenle bu tür fiiller, Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerinin görev yetki kapsamı dışında bırakılmıştır.

Madde 23. — Satıcılarla tüketiciler arasında çıkan uyuşmazlıkların yaygınlığı ile çözümünün uzmanlık gerektirmesi dikkate alınarak “Tüketici Mahkemelerinin” kurulması öngörülmüştür.

Tüketici Mahkemelerinde dava açılmasını kolaylaştırmak için bu davaların vergi, resim ve harçtan muaf olmaları hükme bağlanmıştır.

Madde 24. — Ayıplı malın seri mal olması halinde tek bir tüketiciyi değil o malın satın alan veya alacak olan herkesi etkileyeceği dikkate alınarak, bu malın piyasadan toplatılabilmesi teminen Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve Tüketici Örgütlerine dava açma yetkisi tanınmıştır.

Madde 25. — Ceza hükümleri düzenlenmiştir.

Madde 26. — 25 inci maddede belirtilen para cezalarını vermeye yetkili merciler ile cezalara itiraz ve zamanaşımı müesseseleri düzenlenmiştir.

Madde 27. — Kanunun uygulamasında Bakanlık Müfettişleri, Bakanlık Kontrolörleri ve belediyelerce görevlendirilecek personelin denetime yetkili memurlar olduğu hüküm altına alınmıştır.

Madde 28. — Tüketicilere sunulan mal ve hizmetlerin kalitelerinin test edilebilmelerinin gerekli araç ve uzmanlarla donatılmış laboratuvarlardan yararlanılarak mümkün bulması dolayısıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bunları kurma yetkisi ile bu laboratuvarlarda bulunması gereken asgari teknik özellikleri belirleme yetkisi tanınmaktadır.

Madde 29. — Bu Kanunla oluşturulan kurumların kuruluş ve çalışmalarına ilişkin masrafları karşılamak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bütçesine gerekli ödeneğin konulması öngörülmektedir.

Madde 30. — Bu Kanunun özel kanun olduğu görüşünden hareketle, hüküm bulunmadığı hallerde genel hükümlere gidileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 31. — Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerin çıkarılmasına ve düzenlemelerin yapılmasına yöneliktir.

Madde 32. — 1211 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin (II) numaralı fıkrasının (d) bendi ile 3489 ve 632 sayılı Kanunlardaki düzenlemeler, bu Kanunun sırasıyla 6, 12 ve 14 üncü maddeleriyle yeniden hüküm altına alındığından, söz konusu bend ve kanunların yürürlükten kaldırılması gerekmiştir.

Geçici Madde 1. — Tüketici mahkemeleri kuruluncaya kadar, bu mahkemelerde görülmesi gereken davalara bakacak mahkemelerin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 33. — Yürürlük hükmüdür.

Madde 34. — Yürütme hükmüdür.

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu

Esas No. : 1/463

Karar No. : 14

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı” İçişleri Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Türk Standartlar Enstitüsü, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Tüketici Rehberi Genel Yayın Yönetmeni, Tüketici Koruma Derneği Genel Başkanı, Tüketici Koruma Vakfı, Tüketici Hakları Koruma Derneği Temsilcilerinin katılımıyla Komisyonumuzun 19.11.1992, 3.12.1992 ve 25.2.1993 tarihlerinde 12, 13, 14 ve 15 inci Birleşimlerinde görüşüldü.

Tasarının genel gerekçesi okunduktan sonra temsilcilerin verdikleri ilave bilgiler dinlenildi. Komisyon üyelerinin soruları ve alınan cevaplara mütakip Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçildi.

1. Tasarının birinci maddesi aynen kabul edildi.
2. Tasarının ikinci maddesi aynen kabul edildi.
3. Tasarının 3 üncü maddesinin (f) bendinde amaçlarla kelimesinden sonra gelmek üzere "satın alarak" ibaresinin eklenmesi ayrıca (g) ve (h) bendine tüketiciye mal ve hizmet sunan kamu kurum ve kuruluşlarının da dahil edilmesi uygun görülerek madde metni yeniden düzenlenmiştir.
4. Tasarının 4 üncü maddesinin 2 inci fıkrasının başında yer alan "Garanti belgesi olsa dahi" ibaresinin garanti belgeli mallar 13 üncü maddede ayrıca düzenlendiği gerekçesiyle madde metninden çıkarılması uygun bulunmuştur.
5. Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
6. Tasarının 6 ıncı maddesinin 2 inci fıkrasındaki 6 haftalık sürenin 4 haftaya 2 haftalık süreninde 1 haftaya düşürülmesi mevcut metindeki sürelerin uzun olması nedeniyle yeniden düzenlenmiştir.
7. Tasarının 7 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
8. Tasarının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
9. Tasarının 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.
10. Tasarının 10 uncu maddesinin 1 inci fıkrası 5 inci satırındaki "ve", ";" olarak değiştirilmiş aynı satırda "tutarı" kelimesinden sonra gelmek üzere "ve komisyon giderlerini" ibaresinin eklenmesi ve ikinci fıkranın 4 üncü satırındaki "faiz" kelimesinden sonra gelmek üzere "komisyon" kelimesi eklenmesi kararlaştırılmıştır.
11. Tasarının 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
12. Tasarının 12 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
13. Tasarının 13 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında düzenlenen garanti belgelerinin kesilen Faturanın tarih ve numarasını, bandrol ve seri numarasını içermesi zorunluluğu getirilmiş ayrıca; 2 inci fıkrasının son cümlesi olan "Bu Kanunun 4 üncü maddesiyle tüketiciye tanınan haklar saklıdır" hükmü 4 üncü maddeye atıf yapılmasına gerek olmadığı gerekçesiyle 2 inci fıkradan çıkarılmıştır.
14. Tasarının 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrasındaki tanıtmaya ve kullanım kılavuzlarının yurt içinde ve üretilen mallar içinde "Onarım" ibaresini ihtiva etmesi gerektiği kabul edilmiştir.
15. Tasarının 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.
16. Tasarının 16 ıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.
17. Tasarının 17 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında düzenlenen reklam kuruluna üye tabanının genişlikleri ve konuya ilgileri dikkate alınarak Türkiye Ziraat Odaları Birliği ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonlarıncı da birer üye görevlendirilmesi uygun bulunmuş ve madde metnine (k) ve (l) bentleri eklenerek kurulun üye sayısı 11'den 13'e çıkarılmış, ayrıca 4 üncü fıkrada yer alan (ikinci) kelimesi (3 üncü) olarak değiştirilmiştir.
18. Tasarının 18 inci maddesinin sonuna belirleme görevinin açıklığa kavuşturulması amacıyla "Bakanlık hangi mal veya hizmetlerin açıklayıcı bilgi ve uyarıları taşıması gerektiğini ve bu bilgi ve uyarıların şeklini ve yerini TSE ile birlikte tespit ve ilanla görevlidir" cümlesi eklenmiştir.

19. Tasarının 19 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

20. Tasarının 20 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

21. Tasarının 21 inci maddesinin 1 inci Fıkrasındaki “tedbirleri” kelimesi “tedbirlerle” şeklinde değiştirilmiş, “bu kanun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri” cümlesi eklenmiş, “uygulamaya konulmak üzere” ibaresi metinden çıkarılmış, 2 inci Fıkra da yer alan kuruluşlar arasında Millî Prodüktivite Merkezinden sonra gelmek üzere “Diyaret İşleri Başkanlığı” eklenmiş ayrıca 3 üncü Fıkraya son cümle olarak “Tüketici Konseyi yılda en az bir kez toplanır” ibaresinin ilave edilmesi uygun bulunmuştur.

22. Tasarının 22 inci maddesinin 3 üncü Fıkrasında yer alan “belediye başkanı” ibaresi “o yerin en büyük mülki amiri” olarak değiştirilmiştir.

23. Tasarının 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

24. Tasarının 24 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

25. Tasarının 25 inci maddesinin ikinci Fıkrasında yer alan “15 inci maddenin birinci Fıkrasına” ibaresinden sonra gelmek üzere “27 inci maddenin İkinci Fıkrasına” ibaresinin eklenmesi uygun görülmüştür.

26. Tasarının 26 ıncı maddesi 1 inci fıkrası (a) bendinin ilk satırındaki birinci (ve) kelimesi çıkarılmış, (c) bendindeki “mülki amirlikler” ibaresi “o yerin mülki amiri” olarak değiştirilmiş, 3 üncü fıkrada yer alan kanun adı doğru olarak düzeltilmiş ve 4 üncü ve 5 inci fıkralarda düzenlenen bir yıllık zaman aşımı süresinin tahsil zaman aşımını da içerdiği oysa 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda Öngörülen 5 yıllık zaman aşımı bulunduğu dikkate alınarak fıkra metinleri yeniden düzenlenmiştir.

27. Tasarının 27 inci maddesinin 1 inci fıkrasının 2 inci satırına ile kelimesinden sonra “Bakanlıkça ve” ibaresi eklenmiş ayrıca maddeye 2 inci fıkra olarak yetkili kişilere istenilen bilgi ve belgelerin doğru olarak verilmesini teminen “Bu kanun kapsamına giren hususlarda, yetkili ve görevli kişi ve kuruluşlara her türlü bilgi ve belgelerin doğru olarak gösterilmesi ve istenildiğinde asıl veya onaylı kopyalarının verilmesi zorunludur.” fıkrası ilave edilmiştir.

28. Tasarının 28, 29, 30, 31, 32, Geçici Madde 1, 33 ve 34 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz havalesi gereği Plan ve Bütçe komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Azimet Köylüoğlu
Sivas
Katip
Sami Sözat
Balıkesir
Üye
Mustafa Fikri Çobaner
Isparta
Üye
Timur Demir
İzmir

Başkanvekili
Abdurrahman Ünlü
Kırıkkale
Üye
Bilal Güngör
Ankara
Üye
Halit Dumankaya
İzmir
(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye
Atilla Hun
Kars

Üye
Şaban Bayrak
Kayseri
(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye
Muhtar Mahramlı
Tekirdağ

Üye
Ahmet Remzi Hatip
Konya
(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye
Mehmet Gülceğün
Mardin

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No. : 1/463
Karar No. : 29

24.2.1994

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 22.10.1992 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve önhavalesi gereği Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunda görüşüldükten sonra 6.4.1993 tarihinde Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilen “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 22.2.1994 tarihinde yaptığı 40 ıncı birleşimde Hükümeti temsilen Sanayi ve Ticaret Bakanı başkanlığında, Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşüldü.

Bilindiği gibi, ekonomik faaliyetlerin nihai amacı; tüketicilerin ihtiyaçlarını sağlayacak mal ve hizmetleri üretmek ve bu ihtiyaçları rasyonel bir dağıtım zinciri oluşturarak karşılamaktır. İktisadi ve sosyal alanlardaki genişleme ve gelişmeler ile serbest piyasa ekonomisinin değişen şartları karşısında tüketicilerin, ihtiyaçlarının karşılanmasında beliren sorunları yalnız başlarına çözemeyecekleri anlaşılmış, tüketicinin çıkarlarını korumak amacıyla çözümler aranmasının zorunlu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Tüketicinin korunması konusunda ülke düzeyinde sağlanabilecek bir düzenin, geniş çerçevede, millî ekonomide kaynak israfını önleyici, maliyetleri düşürücü, tüketiciler ile satıcılar arasında kapsamlı bir ahengi gerçekleştirici ve standardizasyon ile kalite bilincinin öncelikle ülke içinde yaygınlaştırılması suretiyle dış pazarlara yüksek kaliteli ve standardına uygun mal sevk ederek rekabet gücünü artırıcı rolü de gözden uzak tutulmamalıdır.

Artık günümüzde, tüketicinin korunmasının gerekip gerekmeyeceği değil, bu korumanın en etkin şekilde nasıl ve kimin tarafından yapılacağı tartışılmaktadır.

Nitekim, Anayasanın 172 nci maddesinde “Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirleri alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.” hükmüne ilaveten, 3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un anılan Bakanlığın görevlerini düzenleyen 2 nci maddesinin (s) bendinde de “Evrensel kabul görmüş tüketici haklarının sağlanması ve korunmasına yönelik hukukî ve idarî tedbirleri almak, tüketicinin korunmasını sağlayıcı inceleme, araştırma ve düzenlemelerde bulunmak” hükmü yer almakta ve bu doğrultuda, aynı Kanununun 14/A maddesi ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde “Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü” kurulmuş bulunmaktadır.

Tüketicilerin korunması ile ilgili temel ilke ve amaçlar, genelde kamu düzeni ve genel sağlık kurallarına uygunluk, özelde ise tüketicilerin çıkarlarıdır. Bu temel ilke ve amaçlara ulaşmak için üretilen mal ve hizmetin, fiyat, kalite, standart, doğru ölçü ve tartı, ilan ve reklamlar, kullanma süresi, ambalaj v.b. gibi çok çeşitli yönlerden denetlenmesi icap etmektedir.

Bu nedenle, yürürlükteki mevzuatımızın uygulamada görülen aksaklık ve eksikliklerinin gözden geçirilmesi, günümüz şartlarına uygun olmayanların yürürlükten kaldırılması, aksayan veya eksikliği hissedilen hususların tamamlanması, gelişen dünya ülkelerindeki uygulamalara ve ülkemizin yapısına uygun, ihtiyacı duyulan yeni düzenlemelere gidilmesi için gerekli yasal çalışmaların yapılması zorunlu görülmektedir.

Tasarı ile; ekonominin gereklerine ve kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, aydınlatıcı, eğitici, zararlarını tazmin edici, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı önlemlerin alınması ve tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerinin özendirilmesi ve bu konudaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmelerin teşvik edilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Komisyonumuzda tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde; tasarı ile getirilen düzenlemelerin genelde olumlu bulunduğu, ancak Borçlar Kanununun bazı hükümlerinin dikkate alınmadığı, bu nedenle bazı çelişkilerin doğduğu, tüketici mahkemeleri kuruluncaya kadar bu mahkemelerde görülmesi gereken davalara bakacak mahkemelerin tesbitinin yasa ile yapılmasının gerektiği, bu mahkemelerin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenmesinin doğru olamayacağı, ayrıca tüketici mahkemeleri nezdinde tüketiciler, tüketici örgütleri ve Bakanlıkça açılacak davaların her türlü resim ve harçtan muaf tutulmasının da üretici ve tüketici arasında eşitsizlik yaratacağı ve bu nedenle yerinde bir düzenleme olmadığı gibi görüş ve eleştirilere, Hükümet temsilcisince verilen cevaplarda; tasarı hazırlanırken birçok kurum ve kuruluşun yanısıra Adalet Bakanlığının da görüşlerinin alındığı, Borçlar Kanunu ile çelişkili bir durum olmadığı, kaldı ki tasarıda bu Kanunda yazılı fiiller hakkında verilecek para cezalarının, bu fiiller için diğer kanunlarda yazılı cezaların uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği ve bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümlerin uygulanacağına dair hükümler bulunduğu, ayrıca tüketici mahkemeleri nezdinde tüketiciler, tüketici örgütleri ve Bakanlıkça açılacak davaların, her türlü resim ve harçtan muaf tutulması hükmü ile tüketicilerin kendi haklarını aramaya teşvik edildikleri belirtilmiştir.

Yapılan bu görüşmeleri takiben tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek, Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metni esas alınmak suretiyle maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin;

17 nci maddesi; son fıkrasının, birinci fıkrada genel olarak belirtilen Reklam Kurulu'nun, görevlerinin de ayrıntılı biçimde yönetmelikte yer almasının hükme bağlanmasını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

19 uncu maddesi; standardın bulunmadığı hallerde yapılacak kalite denetiminin esaslarının belirlenmesi amacıyla "...esas teşkil etmek üzere" ibaresinden sonra gelmek üzere, "... belirlenecek özelliklere göre..." ibaresi eklenmesi suretiyle,

21 inci maddesi; ikinci fıkrasında yer alan "... Maliye ve Gümrük..." ibaresinin atıfta bulunulan bakanlığın adının Maliye Bakanlığı olması nedeniyle "... Maliye..." olarak düzeltilmesi ve fıkraya Tüketici Konseyi'nin oluşumunda Ahilik Araştırma ve Kültür Vakfının da temsil edilebilmesini teminen "... Millî Kalite Konseyi ..." ibaresinden sonra gelmek üzere "... Ahilik Araştırma ve Kültür Vakfı ..." ibaresi eklenmesi suretiyle,

22 nci maddesi; dördüncü fıkrasının, tüketici sorunları hakem heyetlerine etkinlik kazandırmak ve mahkemelerin iş yükünü hafifletmek amacıyla, uyumsuzluk konusu mal veya hizmet bedelinin 1.000.000 lirayı aşmadığı hallerde, bu heyetlerce verilmiş bir karar olmaksızın tüketici mahkemelerine başvurulamayacağını hükme bağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

25 inci maddesi; 4 üncü fıkrasının, kalite denetimine ilişkin 19 uncu maddenin de cezai yaptırıma bağlanması ve bu fıkrada düzenlenen malların tehlikeli ve sağlığa aykırı oldukları dikkate alınarak, mecburi standardına aykırı olarak imal edilen malın, gerektiğinde tüketim ve kullanım amacıyla elinde bulunduranlardan toplatılmasına da imkân verecek şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

32 inci maddesi; 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 40 ıncı maddesinin II fıkrasının (d) bendinde yer alan taksitli satışların tabi olacağı esas ve şartlara ilişkin hükmünü yürürlükten kaldıracak şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle,

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31 ve Geçici 1 inci maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 33 ve 34 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurul'un onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan

Ilyas Aktas

Samsun

Sözcü

Yılmaz Ovalı

Bursa

Veli Andaç Durak

Adana

M. Nedim Budak

Ankara

Melih Babuçcuoğlu

Balıkesir

(Muh. şerhim ektedir)

Zeki Ergezen

Bitlis

(Bazı maddelerine muhalifim şerhim ekli)

Muharrem Şemsek

Çorum

Mehmet Alp

Kars

Alaettin Kurt

Kocaeli

Mustafa Ünalı

Konya

(Bazı maddelerine muhalifim

Muhalefet şerhim eklidir)

Doğan Baran

Niğde

Koray Aydın

Trabzon

(İmzada bulunamadı)

Başkanvekili

Mehmet Dönen

Hatay

Kâtip

Hayri Doğan

Antalya

Timurçin Savaş

Adana

Süleyman Hatinoğlu

Artvin

Edip Safder Gaydalı

Bitlis

Necmi Hoşver

Bolu

Ibrahim Yaşar Dedelek

Eskişehir

Yahya Uslu

Manisa

Mehmet Ali Yavuz

Konya

Mustafa Yılmaz

Malatya

Hasan Peker

Tekirdağ

Vahdet Sinan Yerlikaya

Tunceli

MUHALEFET ŞERHİ

Görüşülen “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı” üzerinde genel anlamda olumlu görüş sahibiyiz. Aslında böyle bir yasaya hedefleri yönünde şiddetle ihtiyaç vardır. Tüketici mutlaka korunmalıdır. Ama bu üretici ve esnaf ezilmeden gerçekleştirilmelidir.

Ancak tasarıya aşağıdaki hususlar yönünden muhalefet ediyoruz.

1. Bundan evvel tüketiciyi koruyan mevzuata atıf yapılmamış veya onları değiştirir ifadeler yer almamıştır.

2. Aynı mahiyetteki mer’i kanunlara göre ayrıcalıklar getirildiğinden eşitlik ilkesine uygulamakla ANAYASAYA aykırılık taşımaktadır.

3. 6. maddede ortaya konan taksitle satışları peşin ödemeye çevirmede faiz indirimi hem usulsüz hem de uygulamada çok yönlü ihtilaflar oluşturabilecek bir hüküm olarak ortaya konmaktadır.

Tüketicinin korunmasına muvafık olmamıza rağmen bu hususlara muhalif olduğumuzu ifade eder muhalefet şerhidir.

Prof. Dr. Mustafa Ünal
Konya

Zeki Ergezen
Bitlis

MUHALEFET ŞERHİ

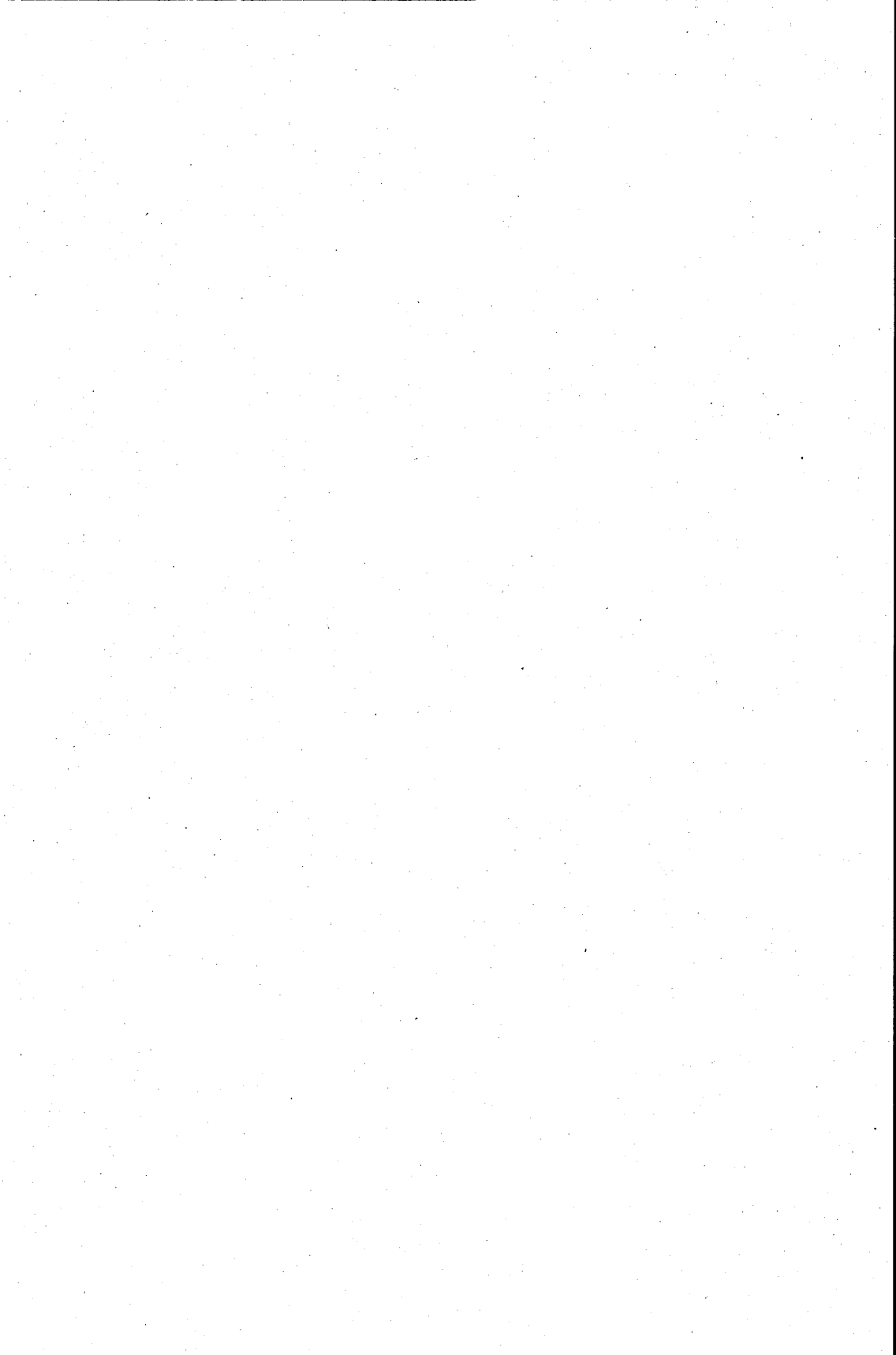
Plan ve Bütçe Komisyonunca kabul edilen Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanuna usul ve esas yönlerden muhalifim.

Bu Tasarı niteliği itibariyle Borçlar Kanununun 182 ve takip eden maddelerinin bazı hükümlerini zımnen ilgasını gerektirir niteliktedir. Düzenlemenin bu hüviyeti ile incelenmesi Adalet Komisyonunu ilgilendirir. Bu itibarla İçtüzüğün 35 inci maddesi gereğince incelemenin Adalet Komisyonunca yapılmak üzere mezkûr komisyonu tevdi gerekirdi.

Esas yönden ise, ayıplı malın açık tarifi yapılmadığı gibi, tüketiciye tanınan tercihin üreticiye de sağlanması, satım ile ilgili satan ve satın alanın hak ve vebibeleri eşit düzeyde mütalaa edilmesi gerektiği halde, tasarı bir taraflı hükümleri içermektedir. Üreticiyi korumak, tüketiciyi korumakla aynı derecede önem taşımaktadır. Anayasanın 172 ve 173 madde hükümleri bunu gerektirir. Çıkacak ihtilaflarla ilgili olmak üzere düzenlenen 23 üncü madde hükmü bireyler arasındaki anayasanın eşitlik ilkesine ters düşmektedir. Açılacak her hukuk davası harç ödemeyi gerektirir. Bazı hukuk davalarını bundan ayırık düşünmek kanuna aykırılık teşkil eder. Kaldı ki tüketiciden ve diğer kurumların davalarında harç alınmazken, üreticiden harç alınması eşitlik ilkesine tersdir. Diğer taraftan uyuşmazlığı giderecek mahkemenin yasa koyucu tarafından tayini ve yetkisinin belirtilmesi icap ederken, bunu Savcılar ve Hâkimler Yüksek Kuruluna bırakmak yasa koyma hakkının ortadan kaldırılması manâsınadır.

Bu nedenlerle yasaya muhalifim.

Melih Pabuçcuoğlu
Balıkesir



HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, ekonominin gereklerine ve kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, aydınlatıcı, eğitici, zararlarını tazmin edici, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı önlemleri almak ve tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini özendirme ve bu konudaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmeleri teşvik etmeye ilişkin hususları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, 1 inci maddede belirtilen amaçlarla mal ve hizmet piyasalarında tüketicinin taraflardan birini oluşturduğu her türlü hukukî işlemi kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulamasında;

- a) Bakanlık : Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
 - b) Bakan : Sanayi ve Ticaret Bakanını,
 - c) Mal : Ticaret konusu taşınır eşyayı,
 - d) Hizmet : Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan bedenî ve/veya fikrî faaliyetleri,
 - e) Standart : Türk Standardını,
 - f) Tüketici : Bir mal veya hizmeti özel amaçlarla nihaî olarak kullanılan veya tüketilen gerçek veya tüzel kişiyi,
 - g) Satıcı : Tüketicie mal ve hizmet sunan gerçek veya tüzel kişiyi,
 - h) İmalatçı-Üretici : Tüketicie sunulmuş olan mal veya hizmetleri ya da bu mal veya hizmetlerin hammaddelerini yahut ara mallarını üretenleri,
 - i) Tüketici Örgütleri : Tüketicinin korunması amacıyla kurulan dernek, vakıf ve tüketim kooperatiflerini,
- ifade eder.

**SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN**

Tüketicinin Korunması Hakkında

Kanun Tasarısı

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanununun uygulamasında;

- a) Bakanlık : Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
 - b) Bakan : Sanayi ve Ticaret Bakanını,
 - c) Mal : Ticaret konusu taşınır eşyayı,
 - d) Hizmet : Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan bedensel ve/veya fikri faaliyetleri,
 - e) Standart : Türk Standardını,
 - f) Tüketici : Bir mal veya hizmeti özel amaçlarla satın alarak nihai olarak kullanan veya tüketen gerçek veya tüzel kişiyi,
 - g) Satıcı : Kamu kurum ve kuruluşları da dahil olmak üzere tüketiciye mal ve hizmet sunan gerçek veya tüzel kişileri,
 - h) İmalatçı-Üretici : Kamu kurum ve kuruluşları da dahil olmak üzere tüketiciye sunulmuş olan mal veya hizmetleri ya da bu mal veya hizmetlerin hammaddelerini yahut ara mallarını üretenleri,
 - i) Tüketici Örgütleri : Tüketicinin korunması amacıyla kurulan dernek, vakıf ve tüketim kooperatiflerini,
- ifade eder.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Tüketicinin Korunması Hakkında

Kanun Tasarısı

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Sanayi ve teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 3. — Sanayi ve Ticaret Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İKİNCİ KISIM

Tüketicinin Korunması ve Aydınlatılması

Ayıplı Mal ve Hizmetler

MADDE 4. — Ambalajında, etiketinde, tanııtma ve kullanma kılavuzunda yer alan veya satıcı tarafından vaadedilen veya standardında tespit edilen nitelik ve/veya niceliğine aykırı olan ya da tahsis veya kullanım amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddî, hukukî veya ekonomik eksiklikler içeren mal veya hizmetler, ayıplı mal veya ayıplı hizmet olarak kabul edilir.

Garanti belgesi olsa dahi satın alınan malın ayıplı olduğunun anlaşılması halinde; tüketici, malı teslim aldığı tarihten itibaren 15 gün içerisinde bu malları satıcı firmaya geri vererek değiştirilmesini veya ödediği bedelin iadesini veya ayıbın neden olduğu diğer kaybının bedelinden indirimini ya da ücretsiz olarak tamirini talep edebilir. Tüketici bu taleplerden herhangi birisini tercihde serbesttir. Satıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Ayıplı maldan ve/veya ayıplı malın neden olduğu hertürlü zarardan dolayı tüketiciciye karşı satıcı, bayi, acenta, imalatçı-üretici ve ithalatçı, müştereken ve müteselsilen sorumludurlar. Satılan malın ayıplı olduğunun bilinmemesi bu sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Satılan malın ayıbı gizli nitelikte ise veya ayıp tüketiciden hile ile gizlenmişse, satıcı 15 gün içerisinde kendisine başvurulmadığını ileri sürerek sorumluluktan kurtulamaz.

Satıcı daha uzun bir süre için garanti vermemiş ise, ayıplı maldan veya ayıplı malın neden olduğu her türlü zararlardan dolayı açılacak davalar, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile malın tüketiciciye teslimi tarihinden itibaren 2 yıllık zamanaşımına tabidir. Ancak satıcı, satılan malın ayıbını tüketiciden hile ile gizlemiş ise, 2 yıllık zamanaşımı süresinden yararlanamaz.

Ayıplı hizmetler hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır. Ayıplı hizmetin yeniden görülmesi imkânsızlaşmışsa veya amaca aykırı sonuçlar doğuracak nitelikte ise, bedel iadesinde tüketicinin ayıplı hizmetten sağladığı fayda kadar indirim yapılır.

Ayıplı olduğu bilinerek satın alınan mal ve hizmetler hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

Satışa sunulacak kullanılmış, tamir edilmiş veya ayıplı mal üzerine veya ambalajına, imalatçı veya satıcı tarafından alıcının kolaylıkla okuyabileceği şekilde "özürdür" ibaresini içeren bir etiket konulması zorunludur. Bu durum, tüketiciciye verilen fatura, fiş veya satış belgesi üzerinde de gösterilir.

Yalnızca ayıplı mal satan veya işyerinin bir kat ya da reyon gibi bir bölümünü sürekli olarak ayıplı mal satışına tahsis etmiş olan satıcılara yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ KISIM

Tüketicinin Korunması ve Aydınlatılması

Ayıplı Mal ve Hizmetler

MADDE 4. — Ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda yer alan veya satıcı tarafından vaadedilen veya standardında tespit edilen nitelik ve/veya niceliğine aykırı olan ya da tahsis veya kullanım amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddî, hukukî veya ekonomik eksiklikler içeren mal veya hizmetler, ayıplı mal veya ayıplı hizmet olarak kabul edilir.

Satın alınan malın ayıplı olduğunun anlaşılması halinde; tüketici, malı teslim aldığı tarihten itibaren 15 gün içerisinde bu malları satıcı firmaya geri vererek değiştirilmesini veya ödediği bedelin iadesini veya ayıbın neden olduğu değer kaybının bedelden indirimini ya da ücretsiz olarak tamirini talep edebilir. Tüketici bu taleplerden herhangi birisini tercihde serbesttir. Satıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Ayıplı maldan ve/veya ayıplı malın neden olduğu hertürlü zarardan dolayı tüketiciye karşı satıcı, bayi, acenta, imalatçı-üretici ve ithalatçı, müştereken ve müteselsilen sorumludurlar. Satılan malın ayıplı olduğunun bilinmemesi bu sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Satılan malın ayıbı gizli nitelikte ise veya ayıp tüketiciden hile ile gizlenmişse, satıcı 15 gün içerisinde kendisine başvurulmadığını ileri sürerek sorumluluktan kurtulamaz.

Satıcı daha uzun bir süre için garanti vermemiş ise, ayıplı maldan ve ayıplı malın neden olduğu her türlü zararlardan dolayı açılacak davalar, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile malın tüketiciye teslimi tarihinden itibaren 2 yıllık zamanaşımına tabidir. Ancak satıcı, satılan malın ayıbını tüketiciden hile ile gizlemiş ise, 2 yıllık zamanaşımı süresinden yararlanamaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

İKİNCİ KISIM

Tüketicinin Korunması ve Aydınlatılması

Ayıplı Mal ve Hizmetler

MADDE 4. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Satıştan Kaçınma

MADDE 5. — Üzerinde “numunedir” veya “satılık değildir” ibaresi bulunmayan bir malın; ticarî bir kuruluşun vitrininde, rafında veya açıkça görülebilir herhangi bir yerinde teşhir edilmesi, onun stokta bulunduğu anlamına gelir. Satıcı teşhir ettiği malların satışından kaçınmaz. Satılmadığı halde satılmış gibi gösteremez.

Hizmetlerin satışından da haklı bir sebep olmaksızın kaçınılamaz.

Satıcı, bir mal veya hizmetin satışını, o mal veya hizmetin kendisi tarafından belirlenen miktar, sayı, ebat veya süresi kadar satın alınması ya da başka bir malın veya hizmetin satın alınması koşuluna bağlı kılamaz.

Malın ya da hizmetin belli miktar, sayı, ebat ya da süre koşuluyla satılması, teamül, ticarî örf veya adetten ise, üçüncü fıkra hükmü uygulanmaz.

Taksitli Satışlar

MADDE 6. — Taksitli satışlarda; tüketici, borçlandığı toplam miktarı önceden ödeme hakkına sahiptir. Tüketici aynı zamanda, bir taksit miktarından az olmamak şartıyla bir veya

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Ayıplı hizmetler hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır. Ayıplı hizmetin yeniden görülmesi imkânsızlaşmışsa veya amaca aykırı sonuçlar doğuracak nitelikte ise, bedel iadesinde tüketicinin ayıplı hizmetten sağladığı fayda kadar indirim yapılır.

Ayıplı olduğu bilinerek satın alınan mal ve hizmetler hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

Satışa sunulacak kullanılmış, tamir edilmiş veya ayıplı mal üzerine veya ambalajına, imalatçı veya satıcı tarafından alıcının kolaylıkla okuyabileceği şekilde “üzürlüdür” ibaresini içeren bir etiket konulması zorunludur. Bu durum, tüketiciye verilen fatura, fiş veya satış belgesi üzerinde de gösterilir.

Yalnızca ayıplı mal satan veya işyerinin bir kat ya da reyon gibi bir bölümünü sürekli olarak ayıplı mal satışına tahsis etmiş olan satıcılara yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

Satıştan Kaçınma

MADDE 5. — Tasarımın 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Satıştan Kaçınma

MADDE 5. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Taksitli Satışlar

MADDE 6. — Taksitli satışlarda; tüketici, borçlandığı toplam miktarı önceden ödeme hakkına sahiptir. Tüketici aynı zamanda, bir taksit kabul edilmiş tir. miktarından az olmamak şartıyla bir veya birden fazla taksit ödemesinde bulunabilir. Her iki durumda da satıcı, ödenen miktara göre gerekli faiz indirimini yapmakla yükümlüdür.

Taksitli Satışlar

MADDE 6. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 6 ncı maddesi aynen

(Hükümetin Teklifi Ettiği Metin)

birden fazla taksit ödemesinde bulunabilir. Her iki durumda da satıcı, ödenen miktara göre gerekli faiz indirimini yapmakla yükümlüdür.

Satıcı, taksitlerden birinin veya birkaçının ödenmemesi halinde kalan borcun tümünün ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak; ancak satıcının bütün edimlerini ifa etmiş olması durumunda ve tüketicinin ifa edilmemiş bir ediminin üzerinden en az altı hafta geçmiş olması ve satıcının en az iki haftalık bir süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması koşullarıyla kullanılabilir.

Taksitli satışlarda satıcı, aşağıdaki bilgileri tüketiciye vermek zorundadır.

- a) Mal ve hizmetlerin peşin satış fiyatı,
- b) Vadeye göre faiz ile birlikte ödenecek toplam satış fiyatı,
- c) Faiz miktarı, faizin hesaplandığı yıllık oran ve gecikme faizi oranı,
- d) Ön ödeme tutarı,
- e) Ödeme planı,

Kampanyalı Satışlar

MADDE 7. — Gazete, radyo, televizyon ilanı vesair yollarla halka duyurularak düzenlenen kampanyalara iştirakçi kabul etmek suretiyle ve malın veya hizmetin bilahara teslim edilmesi veya yerine getirilmesi vaadiyle yapılan satışlarda, ilan ve taahhüt edilen mal ve hizmetlerin teslimatının zamanında yapılmaması, fiyat, nitelik ve miktarında anlaşmalara aykırı davranılması durumunda, satıcı, bayi, acenta, temsilci, imalatçı-üretici ve ithalatçı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Kampanyalı satış olarak nitelendirilemeyen ancak, malın veya hizmetin bilahara teslim veya yerine getirilmesi koşuluyla yapılan her türlü satışlar da birinci fıkra hükmüne tabidir.

Kampanyalı satışlarda satıcı, 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen bilgilere ek olarak, "kampanya bitiş tarihi" ve "malın ya da hizmetin teslim veya yerine getirilme tarih ve şekli"ne ilişkin bilgileri de vermekle yükümlüdür.

Taksitle yapılan kampanyalı satışlarda, 6 ncı maddenin birinci ve ikinci fıkra hükümleri de uygulanır.

Kapıdan Satışlar

MADDE 8. — Kapıdan satışlar; işyeri, fuar, panayır gibi satış mekanları dışında, önceden mutabakat olmaksızın yapılan, değeri 100.000.- Türk Lirasını aşan, tecrübe ve muayene koşullu satışlardır.

Bu tür satışlarda; tüketici, yedi günlük tecrübe ve muayene süresi sonuna kadar malı, kabul veya hiçbir gerekçe göstermeden, reddetmekte serbesttir. Satıcı almış olduğu bedeli, kıymetli evrakı ve tüketiciyi bu hukukî işlemten dolayı borç altına sokan her türlü belgeyi, cayma bildiriminin kendisine iadeli taahhütlü mektup ya da noter aracılığı ile ulaşması veya bizzat teslim edilmesi tarihinden itibaren 10 gün içerisinde tüketiciye iade etmekle ve 20 gün içerisinde

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Satıcı, taksitlerden birinin veya birkaçının ödenmemesi halinde kalan borcun tümünün ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak; ancak satıcının bütün edimlerini ifa etmiş olması durumunda ve tüketicinin ifa edilmemiş bir ediminin üzerinden en az dört hafta geçmiş olması ve satıcının en az bir haftalık bir süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması koşuluyla kullanılabilir.

Taksitli satışlarda satıcı, aşağıdaki bilgileri tüketiciye vermek zorundadır.

- a) Mal veya hizmetlerin peşin satış fiyatı,
- b) Vadeye göre faiz ile birlikte ödenecek toplam satış fiyatı,
- c) Faiz miktarı, faizin hesaplandığı yıllık oran ve gecikme faizi oranı,
- d) Ön ödeme tutarı,
- e) Ödeme planı,

Kampanyalı Satışlar

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kampanyalı Satışlar

MADDE 7. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kapıdan Satışlar

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kapıdan Satışlar

MADDE 8. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi Ettiği Metin)

de de malı geri almakla yükümlüdür. Satıcı bu süre içerisinde mücbir sebep bulunmaksızın malı teslim almazsa, mal üzerinde hiçbir hak iddia edemez.

Tüketici, malı kendisine teslim anındaki durumu ile geri vermekle ve kullanım sözkonusu ise, kullanma dolayısıyla malın ticarî değerindeki kaybı tazminle yükümlüdür. Malın tüketicinin zilyedinde bulunması, başlıbaşına bir değer azalmasını ifade etmez.

Mal veya hizmetin iadesi imkânsızlaşmış veya iade amaca aykırı hale gelmişse tüketici, bu mal veya hizmetten sağladığı fayda kadar bir bedeli satıcıya ödemekle yükümlüdür.

Satıcının mal veya hizmeti işyeri dışında satışa sunması, teamül, ticarî örf veya adetten ise, bu madde uygulanmaz.

Taksitle yapılan kapıdan satışlarda, ayrıca 6 ncı madde hükümleri de uygulanır.

Birinci fıkrada belirtilen 100.000 liralık değer, her yılın Ekim ayı sonunda Devlet İstatistik Enstitüsü'nün Toptan Eşya Fiyatları Endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artışı oranında artar. Bu durum, Bakanlıkça her yıl Aralık ayı içinde Resmi Gazetede ilan edilir.

Kapıdan Satışlarda Satıcının Borcu

MADDE 9. — Kapıdan satışlarda satıcı, hazırladığı sözleşme, fatura veya tesellüm makbuzu ile birlikte en az 12 punto siyah koyu harflerle yazılmış “Tüketicinin hiçbir hukukî ve cezaî sorumluluk üstlenmeksizin ve hiçbir gerekçe göstermeksizin yedi gün içerisinde malı reddederek alım-satım işleminden cayma hakkının var olduğunu ve cayma ihbarının satıcıya bildirimi tarihinden itibaren on gün içinde de tüketicinin vermiş olduğu bedelin, kıymetli evrakın ve tüketiciyi bu hukukî işlemden dolayı borç altına sokan her türlü belgenin satıcı tarafından iade edileceği”ni bildiren bir belgeyi; sahip olduğu hakların kendisine anlatıldığını, cayma hakkını açıklayan belgenin kendisine teslim edilip satıcının açık adresinin bildirilmiş olduğunu beyan eden ve tüketici tarafından da imzalanmış olan bir tutanak karşılığında tüketiciye vermekle yükümlüdür.

Satıcı tüketiciden almış olduğu imzalı belgeyi bir uyuşmazlık halinde mahkemeye ibraz etmekle yükümlüdür. Satıcının bu belgeyi ibraz edememesi ya da ibraz etmemesi halinde, satıcının bu belgeye belirtilmiş olan borçlarını yerine getirmemiş olduğu kabul edilir.

Tüketici Kredisi

MADDE 10. — Tüketicilerin banka veya benzeri finans kurumlarına bir mal veya hizmeti satın almak amacıyla tüketici kredisi almak için başvurmaları durumunda, banka veya finans kurumları, faizin hesaplandığı yıllık oran, toplam faiz miktarı, gecikme faizi oranı, ödeme planı ve faizle birlikte ödenecek toplam tutarı tüketiciye bildirmekle yükümlüdürler.

Tüketici, banka veya finans kurumlarına borçlandığı toplam miktarı önceden ödeyebileceği gibi aynı zamanda vadesi gelmemiş bir ya da birden çok taksit ödemesinde de bulunabilir. Her iki durumda da banka veya finans kurumları, ödenen miktara göre gerekli faiz indirimini yapmakla yükümlüdürler.

Banka veya finans kurumlarının, tüketici, kredisini, belirli bir mal veya hizmetin satın alınması ya da belirli bir satıcı ile yapılacak hukukî işlem koşulu ile vermeleri durumunda bunlar, satılan malın ayıbından ötürü tüketiciye karşı satıcı ile müştereken veya müteselsilen sorumlu olurlar.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Kapıdan Satışlarda Satıcının Borcu

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kapıdan Satışlarda Satıcının Borucu

MADDE 9. — Sanayi ve Teknoloji ve Ti-
caret Komisyonu metninin 9 uncu maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

Tüketici Kredisi

MADDE 10. — Tüketicilerin banka veya
benzeri finans kurumlarına bir mal veya hiz-
meti satın almak amacıyla tüketici kredisi al-
mak için başvurmaları durumunda, banka ve-
ya finans kurumları, faizin hesaplandığı yıllık
oran, toplam faiz miktarı, gecikme faizi oranı,
ödeme planı, faizle birlikte ödenecek toplam tu-
tarı ve komisyon giderlerini tüketiciye bildir-
mekle yükümlüdürler.

Tüketici, banka ve finans kurumlarına
borçlandığı toplam miktarı önceden ödeyebi-
leceği gibi aynı zamanda vadesi gelmemiş bir
ya da birden çok taksit ödemesinde de bulu-

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tüketici Kredisi

MADDE 10. — Sanayi ve Teknoloji ve Ti-
caret Komisyonu metninin 10 uncu maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

(S. Sayısı : 619)

(Hükümetin Teklifi Ettiği Metin)

Sürelî Yayınlar

MADDE 11. — Sürelî yayınlara abone olan tüketiciler, abonelik sözleşmesinde yer alan fiyat ve niteliğe ilişkin koşullara aykırı davranılması hallerinde, abone işlemlerini yapan sorumlu kişiye ya da yayın kurumuna isteklerini yazılı olarak bildirmek kaydıyla aboneliklerine tek taraflı son verebilirler. Yayıncı, abone ücretinin geri kalan kısmını hiçbir kesinti yapmaksızın 15 gün içinde iade etmekle yükümlüdür.

Tüketicinin aboneliğe son verme isteği; yazılı bildirimden satıcıya ulaştığı tarihten itibaren günlük yayınlarda 15 gün, haftalık yayınlarda 1 ay, aylık yayınlarda 3 ay sonra yürürlüğe girer. Daha uzun süreli yayınlarda ise, bildirimden sonraki ilk yayını müteakiben yürürlüğe konulur.

Etiket

MADDE 12. — Ticaret konusu olan ve perakende satışa arz edilen malların veya ambalajlarının yahut kaplarının üzerine kolaylıkla görülebilir, okunabilir şekilde o malın menşei, cinsi ve fiyatı hakkında bilgileri içeren etiket konulması mümkün olmayan hallerde aynı bilgileri kapsayan listelerin görülebilecek şekilde uygun yerlere asılması zorunludur.

Hizmetlerin tarife ve fiyatlarını gösteren listeler de birinci fıkraya göze düzenlenerek asılır.

Bakanlık, etiket ve tarife listelerinin şeklini, içeriğini, usul ve esaslarını bir yönetmelikle düzenler.

Belediyeler, bu madde hükümlerinin uygulanması ve izlenmesine ilişkin işleri yürütmekle görevlidirler.

Garanti Belgesi

MADDE 13. — İthalatçı veya imalatçı firmalar ithal ettikleri veya ürettikleri sanayi malları için garanti belgesi düzenlemek zorundadırlar. Garanti belgesinin tekemmül ettirilerek tüketiciye verilmesi sorumluluğu, tüketicinin malı satın aldığı satıcı, bayi, acenta ya da temsilciliklere aittir. Garanti süresi malın teslim tarihinden itibaren başlar ve asgari bir yıldır.

Satıcı; garanti belgesi kapsamındaki malların, garanti süresi içerisinde, gerek malzeme ve işçilik gerekse montaj hatalarından dolayı arızalanması halinde malı işçilik masrafı, değiştirilen parça bedeli ya da başka herhangi bir ad altında hiçbir ücret talep etmeksizin tamir ile yükümlüdür. Bu Kanunun 4 üncü maddesiyle tüketiciye tanınan haklar saklıdır.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

nabilir. Her iki durumda da banka veya finans kurumları, ödenen miktara göre gerekli faiz, komisyon indirimini yapmakla yükümlüdürler.

Banka veya finans kurumlarının, tüketici kredisini, belirli bir mal veya hizmetin satın alınması ya da belirli bir satıcı ile yapılacak hukukî işlem koşulu ile vermeleri durumunda bunlar, satılan malın ayıbından ötürü tüketiciye karşı alıcı ile müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar.

Sürelî Yayınlar

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Sürelî Yayınlar

MADDE 11. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Etiket

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Etiket

MADDE 12. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Garanti Belgesi

MADDE 13. — İthalatçı veya imalatçı firmalar ithal ettikleri veya ürettikleri sanayi malları için garanti belgesi düzenlemek zorundadır. Garanti belgesinin tekemmül ettirilerek tüketiciye verilmesi sorumluluğu, tüketicinin malı satın aldığı satıcı, bayi, acenta ya da temsilciliklere aittir. Garanti süresi malın teslim tarihinden itibaren başlar ve asgari bir yıldır. Garanti belgeleri, satın alınan mala ilişkin faturanın tarih ve sayısı ile bandrol ve seri numarasını içermek zorundadır.

Garanti Belgesi

MADDE 13. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Garanti süresi içerisinde sık sık arızalanması sonucu maldan yararlanamamanın süreklilik arzemesi veya tamiri için gereken azami sürenin aşılması hallerinde, tüketici, malın ücretsiz olarak yenisi ile değiştirilmesini satıcıdan talep edebilir. Satıcı bu talebi reddedemez. Tüketicinin bu talebine karşı satıcı, bayi, acenta, imalatçı-üretici ve ithalatçı müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

Tüketicinin malı kullanım kılavuzunda yeralan hususlara aykırı kullanmasından kaynaklanan arızalar, iki ve üçüncü fıkra hükümleri kapsamı dışındadır.

Bakanlık, hangi sanayi mallarının garanti belgesi ile satılmak zorunda bulunduğunu ve bu malların arızalarının tamiri için gereken azami süreleri Türk Standardları Enstitüsü ile birlikte müştereken tesbit ve ilanla görevlidir.

Tanıtma ve Kullanma Kılavuzu

MADDE 14. — Sanayi mallarından ithal edilmiş olanların, bakım, onarım ve kullanımına ait tanıtma ve kullanım kılavuzlarının aslına uygun Türkçe tercümeleriyle, yurt içinde üretilenlerin bakım ve kullanılmasını gösterir Türkçe tanıtım ve kullanım kılavuzlarıyla birlikte satılması zorunludur.

Bakanlık sanayi mallarından hangilerinin tanıtma ve kullanım kılavuzu ile satılmak zorunda bulunduğunu Türk Standardları Enstitüsü ile birlikte tesbit ve ilanla görevlidir.

Servis Hizmetleri

MADDE 15. — İthalatçı veya imalatçılar sattıkları sanayi malları için o malın Bakanlıkça tesbit ve ilan edilen kullanım ömrü süresince, bakım onarım ve servis hizmetlerini yürütecek istasyonları kurmak ve yeterli teknisyen kadrosu ile yedek parça stoku bulundurmak zorundadırlar.

Bakanlık, hangi mallar için servis istasyonları kurulmasının zorunlu olduğu ile servis istasyonlarının kuruluş ve işleyişine dair usul ve esasları Türk Standardları Enstitüsü ile müştereken tesbit ve ilanla görevlidir.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Satıcı; garanti belgesi kapsamındaki malların, garanti süresi içerisinde, gerek malzeme ve işçilik gerekse montaj hatalarından dolayı arızalanması halinde malı işçilik masrafı, değiştirilen parça bedeli ya da başka herhangi bir ad altında hiçbir ücret talep etmeksizin tamir ile yükümlüdür.

Garanti süresi içerisinde sık sık arızalanması sonucu maldan yararlanamamanın süreklilik arzemesi veya tamiri için gereken azami sürenin aşılması hallerinde, tüketici, malın ücretsiz olarak yenisi ile değiştirilmesini satıcıdan talep edebilir. Satıcı bu talebi reddedemez. Tüketicinin bu talebine karşı satıcı, bayi, acenta, imalatçı-üretici ve ithalatçı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Tüketicinin malı kullanım kılavuzunda yer alan hususlara aykırı kullanmasından kaynaklanan arızalar, iki ve üçüncü fıkra hükümleri kapsamı dışındadır.

Bakanlık, hangi sanayi mallarının garanti belgesi ile satılmak zorunda bulunduğunu ve bu malların arızalarının tamiri için gereken azami süreleri Türk Standardlar Enstitüsü ile birlikte müştereken tespit ve ilanla görevlidir.

Tanıtma ve Kullanma Kılavuzu

MADDE 14. — Sanayi mallarından ithal edilmiş olanların, bakım, onarım ve kullanılmasına ait tanıtma ve kullanım kılavuzlarının aslına uygun Türkçe tercümeleriyle, yurt içinde üretilenlerin bakım, onarım ve kullanılmasını gösterir Türkçe tanıtım ve kullanım kılavuzlarıyla birlikte satılması zorunludur.

Bakanlık sanayi mallarından hangilerinin tanıtma ve kullanım kılavuzu ile satılmak zorunda bulunduğunu Türk Standardları Enstitüsü ile birlikte tesbit ve ilanla görevlidir.

Servis Hizmetleri

MADDE 15. — Tasarının 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tanıtma ve Kullanma Kılavuzu

MADDE 14. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Servis Hizmetleri

MADDE 15. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi Ettiği Metin)

Ticarî Reklam ve İlanlar

MADDE 16. — Ticarî reklam ve ilanların yasalara ve genel ahlâka uygun, dürüst ve doğru olmaları esastır.

Tüketiciyi aldatıcı, yanıltıcı veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici, tüketicinin can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları ve çocukları istismar edici reklam ve ilanlar yapılamaz.

Reklam Kurulu

MADDE 17. — Ticarî reklam ve ilanlarda uyulması gereken ilkeleri belirlemek, bu ilkeler çerçevesinde ticarî reklam ve ilanları incelemek ve inceleme sonucuna göre 16 ncı madde hükümlerine aykırı hareket edenleri cezalandırmak, söz konusu reklam ve ilanları durdurmak ve/veya aynı yöntemle düzeltmek hususlarında Bakanlığa öneride bulunmakla görevli bir "Reklam Kurulu" kurulmuştur.

Reklam Kurulu, ticarî reklam ve ilanlarda uyulması gereken ilkeleri belirlemede; ülke koşullarının yanısıra, reklamcılık alanında evrensel kabul görmüş tanım ve kuralları da dikkate alır.

Başkanlığı, Bakanın görevlendireceği ilgili Genel Müdür tarafından yürütülen Reklam Kurulu;

a) Bakanlıkça, yüksek öğrenim görmüş ve iktisat, maliye, hukuk ve işletmecilik dallarından birinde veya birkaçında en az 10 yıllık tecrübesi bulunan kişiler arasından görevlendirilecek bir üye,

b) Adalet Bakanlığınca, bu Bakanlıkta idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından görevlendirilecek bir üye,

c) Türkiye Radyo Televizyon Kurumunca görevlendirilecek bir üye,

d) Yüksek Öğrenim Kurulunun reklamcılık alanında uzman üniversite öğretim elemanları arasından seçeceği bir üye,

e) Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'nin görevlendireceği bir üye,

f) Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği bir üye,

g) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin görevlendireceği bir üye,

h) Ankara, İstanbul ve İzmir Gazeteciler Cemiyetinin kendi aralarından seçeceği bir üye,

i) Reklamcılar derneklerinin veya varsa üst kuruluşlarının seçeceği bir üye,

j) Tüketici Konseyi'nin Konseye katılan tüketici örgütü temsilcileri arasından seçeceği bir üye,

j) Tüketici Konseyinin Konseye katılan tüketici örgütü temsilcileri arasından seçeceği bir üye, olmak üzere onbir üyeden oluşur.

Kurul üyelerinin görev süreleri üç yıldır. Süreleri bitenler yeniden görevlendirilebilir veya seçilebilir. Üyelikler herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde boşalan yerlere ikinci fıkraya esasları dahilinde bir ay içerisinde görevlendirme veya seçim yapılır.

Kurul en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Ticari Reklam ve İlanlar

Ticari Reklam ve İlanlar

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Sanayi ve Teknoloji ve Ti-
caret Komisyonu metninin 16 ncı maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

Reklam Kurulu

Reklam Kurulu

MADDE 17. — Ticari reklam ve ilanlarda
uyulması gereken ilkeleri belirlemek, bu ilkeler
çerçevesinde ticari reklam ve ilanları incelemek
ve inceleme sonucuna göre 16 ncı madde hü-
kümüne aykırı hareket edenleri cezalandır-
mak, söz konusu reklam ve ilanları durdurmak
ve/veya aynı yöntemle düzeltmek hususlarında
Bakanlığa öneride bulunmakla görevli bir “Rek-
lam Kurulu” kurulmuştur.

MADDE 17. — Ticari reklam ve ilanlarda
uyulması gereken ilkeleri belirlemek, bu ilkeler
çerçevesinde ticari reklam ve ilanları incelemek
ve inceleme sonucuna göre 16 ncı madde hü-
kümüne aykırı hareket edenleri cezalandır-
mak, söz konusu reklam ve ilanları durdurmak
ve/veya aynı yöntemle düzeltmek hususlarında
Bakanlığa öneride bulunmakla görevli bir “Rek-
lam Kurulu” kurulmuştur.

Reklam Kurulu, ticari reklam ve ilanlarda
uyulması gereken ilkeleri belirlemede; ülke ko-
şullarının yanısıra, reklamcılık alanında evren-
sel kabul görmüş tanım ve kuralları da dikkate
alır.

Reklam Kurulu, ticari reklam ve ilanlarda
uyulması gereken ilkeleri belirlemede; ülke ko-
şullarının yanısıra, reklamcılık alanında evren-
sel kabul görmüş tanım ve kuralları da dikkate
alır.

Bakanlığı, Bakanın görevlendireceği ilgili
Genel Müdür tarafından yürütülen Reklam
Kurulu;

Başkanlığı, Bakanın görevlendireceği ilgili
Genel Müdür tarafından yürütülen Reklam
Kurulu;

a) Bakanlıkça, yüksek öğrenim görmüş ve
iktisat, maliye, hukuk ve işletmecilik dalların-
dan birinde veya birkaçında en az 10 yıllık tec-
rübesi bulunan kişiler arasından görevlendirile-
cek bir üye,

a) Bakanlıkça, yükseköğrenim görmüş ve
iktisat, maliye, hukuk ve işletmecilik dalların-
dan birinde veya birkaçında en az 10 yıllık tec-
rübesi bulunan kişiler arasından görevlendirile-
cek bir üye,

b) Adalet Bakanlığı'nca, bu Bakanlıkta
idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından gö-
revlendirilecek bir üye,

b) Adalet Bakanlığı'nca, bu Bakanlıkta
idarî görevlerde çalışan hâkimler arasından gö-
revlendirilecek bir üye,

c) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nca
görevlendirilecek bir üye,

c) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nca
görevlendirilecek bir üye,

d) Yüksek Öğretim Kurulunun reklamcılık
alanında uzman üniversite öğretim elemanları
arasında seçeceği bir üye,

d) Yüksek Öğretim Kurulunun reklamcılık
alanında uzman üniversite öğretim elemanları
arasından seçeceği bir üye,

e) Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi-
nin görevlendireceği bir üye,

e) Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi'-
nin görevlendireceği bir üye,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kurul, Başkan dahil en az dokuz üyenin hazır bulunması ile toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir.

Kurul, gerekli görülen hallerde sürekli ve geçici olarak görev yapmak üzere özel ihtisas komisyonları kurabilir. Kurulun bu komisyonlarda görev yapmasını uygun göreceği kamu personeli, ilgili kamu kuruluşlarınca görevlendirilir.

Kurul üyeleri ile özel ihtisas komisyonu üyelerinden kamu görevlisi olanlara verilecek huzur hakkı ile kamu görevlisi olmayan kurul üyelerine ödenecek huzur ücreti Bakanlıkça belirlenir.

Kurulun sekreteryaya hizmetleri Bakanlık tarafından yerine getirilir.

Reklam Kurulunun kuruluş, çalışma ve usul ve esasları ile sekreteryaya hizmetlerinin ne suretle yerine getirileceği Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

f) Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği bir üye,

g) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin görevlendireceği bir üye,

h) Ankara, İstanbul ve İzmir Gazeteciler Cemiyetlerinin kendi aralarından seçeceği bir üye,

i) Reklamcılar derneklerinin veya varsa üst kuruluşlarının seçeceği bir üye,

j) Tüketici Konseyinin Konseye katılan tüketiciler örgütü temsilcileri arasından seçeceği bir üye,

k) Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin görevlendireceği bir üye,

l) Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunun görevlendireceği bir üye,

olmak üzere onüç üyeden oluşur.

Kurul üyelerinin görev süreleri üç yıldır. Süresi bitenler yeniden görevlendirilebilir veya seçilebilir. Üyelikler herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde boşalan yerlere üçüncü fıkra esasları dahilinde bir ay içerisinde görevlendirme veya seçim yapılır.

Kurul en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

Kurul, Başkan dahil en az dokuz üyenin hazır bulunması ile toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir.

Kurul, gerekli görülen hallerde sürekli ve geçici olarak görev yapmak üzere özel ihtisas komisyonları kurabilir. Kurulun bu komisyonlarda görev yapmasını uygun göreceği kamu personeli, ilgili kamu kuruluşlarınca görevlendirilir.

Kurul üyeleri ile özel ihtisas komisyonu üyelerinden kamu görevlisi olanlara verilecek huzur hakkı ile kamu görevlisi olmayan kurul üyelerine ödenecek huzur ücreti Bakanlıkça belirlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

f) Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği bir üye,

g) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin görevlendireceği bir üye,

h) Ankara, İstanbul ve İzmir Gazeteciler Cemiyetlerinin kendi aralarından seçeceği bir üye,

i) Reklamcılar derneklerinin veya varsa üst kuruluşlarının seçeceği bir üye,

j) Tüketici Konseyinin Konseye katılan tüketiciler örgütü temsilcileri arasından seçeceği bir üye,

k) Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin görevlendireceği bir üye,

l) Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunun görevlendireceği bir üye,

olmak üzere onüç üyeden oluşur.

Kurul üyelerinin görev süreleri üç yıldır. Süresi bitenler yeniden görevlendirilebilir veya seçilebilir. Üyelikler herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde boşalan yerlere üçüncü fıkra esasları dahilinde bir ay içerisinde görevlendirme veya seçim yapılır.

Kurul en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.

Kurul, Başkan dahil en az dokuz üyenin hazır bulunması ile toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir.

Kurul, gerekli görülen hallerde sürekli ve geçici olarak görev yapmak üzere özel ihtisas komisyonları kurabilir. Kurulun bu komisyonlarda görev yapmasını uygun göreceği kamu personeli, ilgili kamu kuruluşlarınca görevlendirilir.

Kurul üyeleri ile özel ihtisas komisyonu üyelerinden kamu görevlisi olanlara verilecek huzur hakkı ile kamu görevlisi olmayan kurul üyelerine ödenecek huzur ücreti Bakanlıkça belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Zararlı ve Tehlikeli Mal ve Hizmetler

MADDE 18. — Tüketicinin kullanımına sunulan mal ve hizmetlerin kişi ve çevre sağlığına zararlı veya tehlikeli olabilmesi durumunda, bu malların emniyetle kullanılabilmesi için üzerine veya ekli kullanım kılavuzlarına, bu durumla ilgili açıklayıcı bilgi ve uyarılar, açıkça görülecek ve okunacak şekilde konulur veya yazılır.

Kalite Denetimi

MADDE 19. — Bakanlık, tüketicinin can ve mal güvenliği ile fizik ve çevre sağlığına ve bilgilendirilmesine ilişkin konularda, standardına göre veya standardı yoksa standarda esas teşkil etmek üzere yapılacak kalite denetimi ile mal, hizmet ve tesislerin belgelendirilmesi hakkında ki usul ve esasları, Türk Standardları Enstitüsü ile müştereken tesbit ve ilanla görevlidir.

Tüketicinin Eğitilmesi

MADDE 20. — Tüketicinin eğitilmesi konusunda her derecedeki okulların ders programlarına Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli ilaveler yapılır.

Tüketicinin eğitilmesi ve aydınlatılması için kitap, mecmua ve broşür çıkarılmasına ve tüketicinin bilinçlendirilmesi için radyo ve televizyonlarda programlar düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar, Tüketici konseyinin önerisi ile Bakanlıkça tesbit ve ilan olunur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tüketici Kuruluşları

Tüketici Konseyi

MADDE 21. — Tüketicinin sorunlarının, ihtiyaçlarının ve çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırmak, sorunların tüketici lehine çözülmesi için alınacak tedbirleri uygulamaya konulmak üzere ilgili mercilere iletmek amacıyla, Bakanlığın koordinatörlüğünde bir "Tüketici Konseyi" kurulur.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Kurulun sekreteryaya hizmetleri Bakanlık tarafından yerine getirilir.

Reklam Kurulunun kuruluş, çalışma usul ve esasları ile sekreteryaya hizmetlerinin ne suretle yerine getirileceği Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Zararlı ve Tehlikeli Mal ve Hizmetler

MADDE 18. — Tüketicinin kullanımına sunulan mal ve hizmetlerin kişi ve çevre sağlığına zararlı veya tehlikeli olabilmesi durumunda, bu malların emniyetle kullanılabilmesi için üzerine veya ekli kullanım kılavuzlarına, bu durumla ilgili açıklayıcı bilgi ve uyarılar, açıkça görülecek ve okunacak şekilde konulur veya yazılır. Bakanlık hangi mal veya hizmetlerin açıklayıcı bilgi ve uyarıları taşıması gerektiğini ve bu bilgi ve uyarıların şeklini ve yerini TSE ile birlikte tesbit ve ilanla görevlidir.

Kalite Denetimi

MADDE 19. — Tasarının 19 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tüketicinin Eğitilmesi

MADDE 20. — Tasarının 20 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tüketici Kuruluşları

Tüketici Konseyi

MADDE 21. — Tüketicinin sorunlarının, ihtiyaçlarının ve çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırmak, sorunların

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Kurulun sekreteryaya hizmetleri Bakanlık tarafından yerine getirilir.

Reklam kurulunun görevleri, kuruluş çalışma usul ve esasları ile sekreteryaya hizmetlerinin ne suretle yerine getirileceği Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Zararlı ve Tehlikeli Mal ve Hizmetler

MADDE 18. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 18 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kalite Denetimi

MADDE 19. — Bakanlık, tüketicinin can ve mal güvenliği ile fizik ve çevre sağlığına ve bilgilendirilmesine ilişkin konularda, standardına göre veya standardı yoksa standarda esas teşkil etmek üzere belirlenecek özelliklere göre yapılacak kalite denetimi ile mal, hizmet ve tesislerin belgelendirilmesi hakkındaki usul ve esasları, Türk Standardları Enstitüsü ile müştereken tesbit ve ilanla görevlidir.

Tüketicinin Eğitilmesi

MADDE 20. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tüketici Kuruluşları

Tüketici Konseyi

MADDE 21. — Tüketicinin sorunlarının, ihtiyaçlarının ve çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırmak, sorunların

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Tüketici Konseyi, Bakanın veya görevlendireceği bir Bakanlık görevlisinin başkanlığında, Adalet, İçişleri, Maliye ve Gümrük, Millî Eğitim, Sağlık, Ulaştırma, Tarım ve Köyîşleri, Turizm ve Çevre Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, Türk Standardları Enstitüsü Başkanlığı, Millî Prodüktivite Merkezi, Türkiye Belediyeler Birliği, işçi sendikaları konfederasyonları, Türkiye Millî Kooperatifler Birliği, Yüksek Öğrenim Kurulu, Türkiye Barolar Birliği, Türk Mimar Mühendis Odaları Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Tabipler Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Millî Kalite Konseyi ve tüketici örgütleri temsilcilerinden oluşur.

Tüketici Konseyini oluşturan kurum ve kuruluşların temsilcilerinin sayı ve nitelikleri ile Tüketici Konseyine katılabilmek için tüketici örgütlerinin sahip olmaları gereken asgari üye sayısı ve bu örgütlerin Tüketici Konseyine gönderecekleri temsilci sayısı Bakanlıkça belirlenir. Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarından gelen temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Tüketici Konseyinin toplam üye sayısının % 50'sinden fazla olamaz.

Tüketici Konseyinin çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Tüketici Sorunları Hakem Heyeti

MADDE 22. — Bakanlık, il ve ilçe merkezlerinde, tüketiciler ile satıcılar arasında çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla belediyelerle koordineli olarak, en az bir "tüketici sorunları hakem heyeti" oluşturmakla görevlidir.

Başkanlığı Sanayi ve Ticaret İl Müdürü veya görevlendireceği bir memur tarafından yürütülen tüketici sorunları hakem heyeti; belediye başkanının konunun uzmanı belediye personeli arasında görevlendireceği bir üye, baronun mensupları arasından görevlendireceği bir üye, ti-

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tüketici lehine çözülmesi için alınacak tedbirlerle, bu Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri ilgili mercilere iletmek amacıyla, Bakanlığın koordinatörlüğünde bir "Tüketici Konseyi" kurulur.

Tüketici Konseyi, Bakanın veya görevlendireceği bir Bakanlık görevlisinin başkanlığında, Adalet, İçişleri, Maliye ve Gümrük, Millî Eğitim, Sağlık, Ulaştırma, Tarım ve Köyşileri, Turizm ve Çevre Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, Millî Prodüktivite Merkezi, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, İşçi Sendikaları Konfederasyonları, Türkiye Millî Kooperatifler Birliği, Yüksek Öğretim Kurulu, Türkiye Barolar Birliği, Türk Mimar Mühendis Odaları Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Tabipler Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Millî Kalite Konseyi ve tüketici örgütleri temsilcilerinden oluşur.

Tüketici Konseyini oluşturan kurum ve kuruluşların temsilcilerinin sayı ve nitelikleri ile Tüketici Konseyine katılabilmek için tüketici örgütlerinin sahip olmaları gereken asgari üye sayısı ve bu örgütlerin Tüketici Konseyine gönderecekleri temsilci sayısı Bakanlıkça belirlenir. Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarından gelen temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Tüketici Konseyinin toplam üye sayısının % 50'sinden fazla olamaz. Tüketici Konseyi yılda en az bir kez toplanır.

Tüketici Konseyinin çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Tüketici Sorunları Hakem Heyeti

MADDE 22. — Bakanlık, il ve ilçe merkezlerinde, tüketiciler ile satıcılar arasında çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla belediyelerle koordineli olarak, en az bir "tüketici sorunları hakem heyeti" oluşturmakla görevlidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tüketici lehine çözülmesi için alınacak tedbirlerle, bu Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri ilgili mercilere iletmek amacıyla, Bakanlığın koordinatörlüğünde bir "Tüketici Konseyi" kurulur.

Tüketici Konseyi, Bakanın veya görevlendireceği bir bakanlık görevlisinin başkanlığında, Adalet, İçişleri, Maliye, Millî Eğitim, Sağlık, Ulaştırma, Tarım ve Köyşileri, Turizm ve Çevre Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, Millî Prodüktivite Merkezi, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, İşçi Sendikaları Konfederasyonları, Türkiye Millî Kooperatifler Birliği, Yüksek Öğretim Kurulu, Türkiye Barolar Birliği, Türk Mimar Mühendis Odaları Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Tabipler Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Millî Kalite Konseyi, Ahilik Araştırma ve Kültür Vakfı ve Tüketici Örgütleri temsilcilerinden oluşur.

Tüketici Konseyini oluşturan kurum ve kuruluşların temsilcilerinin sayı ve nitelikleri ile Tüketici Konseyine katılabilmek için tüketici örgütlerinin sahip olmaları gereken asgari üye sayısı ve bu örgütlerin Tüketici Konseyine gönderecekleri temsilci sayısı Bakanlıkça belirlenir. Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarından gelen temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Tüketici Konseyinin toplam üye sayısının % 50'sinden fazla olamaz. Tüketici Konseyi yılda en az bir kez toplanır.

Tüketici Konseyinin çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Tüketici Sorunları Hakem Heyeti

MADDE 22. — Bakanlık, il ve ilçe merkezlerinde, tüketiciler ile satıcılar arasında çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla belediyelerle koordineli olarak, en az bir "tüketici sorunları hakem heyeti" oluşturmakla görevlidir.

(S. Sayısı : 619)

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

caret ve sanayi odası ile esnaf ve sanatkâr odalarının görevlendireceği bir üye ve tüketici örgütlerinin seçecekleri bir üye olmak üzere başkan dahil 5 üyeden oluşur. Ticaret ve sanayi odası ya da ayrı ayrı kurulduğu yerlerde ticaret odası ile esnaf ve sanatkâr odalarının görevlendireceği üye, uyuşmazlığın satıcı tarafını oluşturan kişinin tacir veya esnaf ve sanatkâr olup olmamasına göre ilgili odaca görevlendirilir.

Bakanlık taşra teşkilatının bulunmadığı il ve ilçelerde tüketici sorunları hakem heyetinin başkanlığı belediye başkanı ya da görevlendireceği bir memur tarafından yürütülür. Tüketici sorunları hakem heyetinin oluşumunun sağlanamadığı yerlerde noksan üyelikler, belediye meclislerince re'sen doldurulur.

Tüketici sorunları hakem heyetlerinin vereceği kararlar, tüketici mahkemelerinde delil olarak ileri sürülebilir.

25 inci madde cezai yaptırıma bağlanmış hususlara ilişkin uyuşmazlıklar, tüketici sorunları hakem heyetlerinin görev ve yetki kapsamı dışındadır.

Tüketici sorunları hakem heyetlerinin kurulması, çalışması, usul ve esasları ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Başkanlığı Sanayi ve Ticaret İl Müdürü veya görevlendireceği bir memur tarafından yürütülen tüketici sorunları hakem heyeti; belediye başkanının konunun uzmanı belediye personeli arasından görevlendireceği bir üye, baronun mensupları arasından görevlendireceği bir üye, ticaret ve sanayi odası ile esnaf ve sanatkâr odalarının görevlendireceği bir üye ve tüketici örgütlerinin seçecekleri bir üye olmak üzere başkan dahil 5 üyeden oluşur. Ticaret ve sanayi odası ya da ayrı ayrı kurulduğu yerlerde ticaret odası ile esnaf ve sanatkâr odalarının görevlendireceği üye, uyuşmazlığın satıcı tarafını oluşturan kişinin tacir veya esnaf ve sanatkâr olup olmamasına göre ilgili odaca görevlendirilir.

Bakanlık taşra teşkilatının bulunmadığı il ve ilçelerde tüketici sorunları hakem heyetinin başkanlığı en büyük mülkî amir ya da görevlendireceği bir memur tarafından yürütülür. Tüketici sorunları hakem heyetinin oluşumunun sağlanamadığı yerlerde noksan üyelikler, belediye meclislerince re'sen doldurulur.

Tüketici sorunları hakem heyetlerinin vereceği kararlar, tüketici mahkemelerinde delil olarak ileri sürülebilir.

25 inci maddede cezaî yaptırıma bağlanmış hususlara ilişkin uyuşmazlıklar, tüketici sorunları hakem heyetlerinin görev ve yetki kapsamı dışındadır.

Tüketici sorunları hakem heyetlerinin kurulması, çalışması, usul ve esasları ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikte düzenlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Başkanlığı Sanayi ve Ticaret İl Müdürü veya görevlendireceği bir memur tarafından yürütülen tüketici sorunları hakem heyeti; belediye başkanının konunun uzmanı belediye personeli arasından görevlendireceği bir üye, baronun mensupları arasından görevlendireceği bir üye, ticaret ve sanayi odası ile esnaf ve sanatkâr odalarının görevlendireceği bir üye ve tüketici örgütlerinin seçecekleri bir üye olmak üzere başkan dahil 5 üyeden oluşur. Ticaret ve sanayi odası ya da ayrı ayrı kurulduğu yerlerde ticaret odası ile esnaf ve sanatkâr odalarının görevlendireceği üye, uyuşmazlığın satıcı tarafını oluşturan kişinin tacir veya esnaf ve sanatkâr olup olmamasına göre ilgili odaca görevlendirilir.

Bakanlık taşra teşkilatının bulunmadığı il ve ilçelerde tüketici sorunları hakem heyetinin başkanlığı en büyük mülkî amir ya da görevlendireceği bir memur tarafından yürütülür. Tüketici sorunları hakem heyetinin oluşumunun sağlanamadığı yerlerde noksan üyelikler, belediye meclislerince re'sen doldurulur.

Tüketici sorunları hakem heyetlerinin vereceği kararlar, tüketici mahkemelerinde delil olarak ileri sürülebilir. Uyuşmazlık konusu mal veya hizmet bedelinin 1.000.000.- TL.'yi aşmadığı halde, bu heyetlerce verilmiş bir karar olmaksızın tüketici mahkemelerine başvurulamaz. Bu parasal sınır, her yıl 8 inci maddenin son fıkrasında gösterilen usul çerçevesinde yeniden belirlenir.

25 inci maddede cezaî yaptırıma bağlanmış hususlara ilişkin uyuşmazlıklar, tüketici sorunları hakem heyetlerinin görev ve yetki kapsamı dışındadır.

Tüketici sorunları hakem heyetlerinin kurulması, çalışması, usul ve esasları ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikte düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ KISIM
Yargulamaya ve Cezaya İlişkin Hükümler

Tüketici Mahkemeleri

MADDE 23. — Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak tüketiciler ile satıcılar arasında çıkacak her türlü ihtilaflara tüketici mahkemelerinde bakılır.

Tüketici mahkemelerinin yargı çevresi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.

Tüketici mahkemeleri nezdinde tüketiciler, tüketici örgütleri ve Bakanlıkça açılacak davalar her türlü resim ve harçtan muaftır.

Üretimin, Satışın Durdurulması ve Malın Toplatılması

MADDE 24. — Satışa sunulan bir seri malın ayıplı olması durumunda Bakanlık veya tüketici örgütleri, ayıplı seri malın üretiminin ve satışının durdurulması ve satış amacıyla elinde bulunduranlardan toplatılması için dava açabilirler.

Mahkeme, dava sonucunda ayıplı malların toplatılması kararını vermiş ise; ayıplı malın ve ayıbın niteliğine göre bu malların, satıcıya iade edilip edilmemesine de karar verir. Ancak, malların toplatılması için yapılan hertürlü masraf, aleyhine karar verilen kişi tarafından ödenmedikçe mallar kendisine iade edilmez.

Dava konusu malları satış amacıyla elde etmiş olan üçüncü kişilerin açacakları rücu davaları da asıl davaya bakan mahkemede görülür.

Ayıplı malları satın alan tüketicilerin uğradıkları maddî ve manevî zararlar nedeniyle tek tek dava açma hakları saklıdır.

Ceza Hükümleri

MADDE 25. — 4 üncü maddenin yedinci fıkrasına, 5 inci maddenin birinci fıkrasına, 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasına, 7 inci maddenin üçüncü fıkrasına, 9 uncu maddenin birinci fıkrasına, 10 uncu maddenin birinci fıkrasına, 12 nci maddenin bir ve ikinci fıkralarına aykırı hareket edenler hakkında 500.000 lira para ceza uygulanır.

13 üncü maddenin bir ve ikinci fıkrasına, 14 üncü maddenin birinci fıkrasına, 15 inci maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında 1.000.000 lira para cezası uygulanır.

16 ncı maddeye aykırı hareket edenler hakkında 20.000.000 lira para cezası uygulanır. 16 ncı maddeye aykırılık, ülke düzeyinde yayın yapan yazılı, sözlü, görsel vesair araçlar ile gerçekleştirmiş ise, cezanın on katı uygulanır. Bakanlık ayrıca ticarî reklam veya ilanının durdurulması ve/veya aynı yöntemle düzeltilmesini ilgililerden ister. Bu isteğe rağmen 16 ncı maddeye aykırılığın devamı halinde, Bakanlık ticarî reklam ve ilanının durdurulması ve/veya aynı yöntemle düzeltilmesi talebi ile tüketici mahkemesine başvurabilir.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yargılamaya ve Cezaya İlişkin Hükümler

Tüketici Mahkemeleri

MADDE 23. — Tasarının 23 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Üretimin, Satışın Durdurulması ve Malın Toplatılması

MADDE 24. — Tasarının 24 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ceza Hükümleri

MADDE 25. — 4 üncü maddenin yedinci fıkrasına, 5 inci maddenin birinci fıkrasına, 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasına, 7 inci maddenin üçüncü fıkrasına, 9 uncu maddenin birinci fıkrasına, 10 uncu maddenin birinci fıkrasına ve 12 nci maddenin bir ve ikinci fıkralarına aykırı hareket edenler hakkında 500.000 lira para cezası uygulanır.

13 üncü maddenin bir ve ikinci fıkralarına, 14 üncü maddenin birinci fıkrasına, 15 inci maddenin birinci fıkrasına, 27 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında 1.000.000 lira para cezası uygulanır.

16 ncı maddeye aykırı hareket edenler hakkında 20.000.000 lira para cezası uygulanır. 16 ncı maddeye aykırılık, ülke düzeyinde yayın yapan yazılı, sözlü, görsel vesair araçlar ile gerçekleşmiş ise, cezanın on katı uygulanır. Bakanlık ayrıca ticarî reklam veya ilanının durdurulması ve/veya aynı yöntemle düzeltilmesini ilgililerden ister. Bu isteğe rağmen 16 ncı maddeye aykırılığın devamı halinde, Bakanlık ticarî reklam ve-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yargılamaya ve Cezaya İlişkin Hükümler

Tüketici Mahkemeleri

MADDE 23. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 23 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Üretimin, Satışın Durdurulması ve Malın Toplanması

MADDE 24. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret komisyonu metninin 24 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ceza Hükümleri

MADDE 25. — 4 üncü maddenin yedinci fıkrasına, 5 inci maddenin birinci fıkrasına, 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasına, 7 inci maddenin üçüncü fıkrasına, 9 uncu maddenin birinci fıkrasına, 10 uncu maddenin birinci fıkrasına ve 12 nci maddenin bir ve ikinci fıkralarına aykırı hareket edenler hakkında 500.000 lira para cezası uygulanır.

13 üncü maddenin bir ve ikinci fıkralarına, 14 üncü maddenin birinci fıkrasına 15 inci maddenin birinci fıkrasına, 27 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında 1.000.000 lira para cezası uygulanır.

16 ncı maddeye aykırı hareket edenler hakkında 20.000.000 lira para cezası uygulanır. 16 ncı maddeye aykırılık, ülke düzeyinde yayın yapan yazılı, sözlü, görsel vesair araçlar ile gerçekleşmiş ise, cezanın on katı uygulanır. Bakanlık ayrıca ticarî reklam veya ilanının durdurulması ve/veya aynı yöntemle düzeltilmesini ilgililerden ister. Bu isteğe rağmen 16 ncı maddeye aykırılığın devamı halinde, Bakanlık ticarî reklam ve-

(Hükümetin Teklifi Ettiği Metin)

18 inci maddeye aykırı hareket edenler hakkında 10.000.000 lira para cezası uygulanır. Ayrıca 18 inci madde uyarınca mecburi standardına aykırı olarak imal edilen malın, tüketicinin, can ve mal güvenliği ve sağlığı ile doğrudan ilgisinin bulunması ve standardına intibak ettirilmesinin imkânsız olması hallerinde, tüketici mahkemesi, doğrudan veya Bakanlığın başvurusu üzerine üretim ve satışın engellenmesi için işyerinin kapatılmasına ve malın müsaderesine karar verebilir. Bu fıkranın uygulandığı hallerde, verilip kesinleşen işyeri kapatma karar özetleri, büyük harflerle yazılmak suretiyle ve kapatma süresi kadar kalmak üzere kapatılan işyerinin göze çarpan bir yerine yapıştırılır. Ayrıca karar özeti mahkemece Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir ve masrafı daha sonra faillerden alınmak üzere Ankara, İstanbul, İzmir'de yayınlanan ve tirajı yüzbinin üzerinde bulunan bir veya iki gazetede ve ayrıca varsa suç yerinde yayınlanan mahallî bir gazetede derhal ilan edilir.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen para cezaları, suçun aynı yıl içerisinde tekrerrüü halinde iki misli olarak uygulanır.

Bu Kanunda yazılı fiiller hakkında verilecek idarî para cezaları, bu fiiller için diğer kanunlarda yazılı cezaların uygulanmasına engel olmaz.

Cezalarda Yetki, İtiraz ve Zamanaşımı

MADDE 26. — 25 inci maddenin;

- a) Birinci fıkrasında düzenlenen ve 12 nci maddenin bir ve ikinci fıkralarına aykırılık halinde öngörülen cezalar belediye encümenlerince,
- b) Üçüncü fıkrasında gösterilen cezalar Bakanlık tarafından,
- c) Diğer cezalar mulkî amirlikler tarafından verilir.

Bu Kanunda düzenlenen her türlü para cezası, idarî niteliktedir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz ve zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İtiraz üzerine idare mahkemesince verilen kararlar kesindir.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ya ilanının durdurulması ve/veya aynı yöntemle düzeltilmesi talebi ile tüketici mahkemesine başvurulabilir.

18 inci maddeye aykırı hareket edenler hakkında 10.000.000 lira para cezası uygulanır. Ayrıca 18 inci madde uyarınca mecburî standardına aykırı olarak imal edilen malın, tüketicinin, can ve mal güvenliği ve sağlığı ile doğrudan ilgisinin bulunması ve standardına intibak ettirilmesinin imkânsız olması hallerinde, tüketici mahkemesi, doğrudan veya Bakanlığın başvurusu üzerine üretim ve satışın engellenmesi için işyerinin kapatılmasına ve malın müsaderesine karar verebilir.

Bu fıkranın uygulandığı hallerde, verilip kesinleşen iş yeri kapatma karar özetleri, büyük harflerle yazılmak suretiyle ve kapatma süresi kadar kalmak üzere kapatılan işyerinin göze çarpan bir yerine yapıştırılır. Ayrıca karar özeti mahkemece Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir ve masrafı daha sonra faillerden alınmak üzere Ankara, İstanbul, İzmir'de yayınlanan ve tirajı yüzbinin üzerinde bulunan bir veya iki gazetede ve ayrıca varsa suç yerinde yayınlanan mahallî bir gazetede derhal ilan edilir.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen para cezaları, suçun aynı yıl içerisinde tekrerrürü halinde iki misli olarak uygulanır.

Bu kanunda yazılı fiiller hakkında verilecek idarî para cezaları, bu fiiller için diğer kanunlarda yazılı cezaların uygulanmasına engel olmaz.

Cezalarda Yetki, İtiraz ve Zamanaşımı

MADDE 26. — 25 inci maddenin;

a) Birinci fıkrasında düzenlenen 12 nci maddenin bir ve ikinci fıkralarına aykırılık halinde öngörülen cezalar belediye encümenlerine,

b) Üçüncü fıkrasında gösterilen cezalar Bakanlık tarafından,

c) Diğer cezalar o yerin mülkî amiri tarafından verilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ya ilanının durdurulması ve/veya aynı yöntemle düzeltilmesi talebi ile tüketici mahkemesine başvurulabilir.

18 inci ve 19 uncu maddeye aykırı hareket edenler hakkında 10.000.000 lira para cezası uygulanır. Ayrıca 18 inci madde uyarınca mecburî standardına aykırı olarak imal edilen malın, tüketicinin, can ve mal güvenliği ve sağlığı ile doğrudan ilgisinin bulunması ve standardına intibak ettirilmesinin imkânsız olması hallerinde, tüketici mahkemesi, doğrudan veya Bakanlığın başvurusu üzerine üretim ve satışın engellenmesi için işyerinin kapatılmasına ve malın müsaderesine ve gerektiğinde tüketim ve kullanım amacıyla elinde bulunduranlardan toplatılmasına karar verebilir. Bu fıkranın uygulandığı hallerde, verilip kesinleşen iş yeri kapatma kararı özetleri, büyük harflerle yazılmak suretiyle ve kapatma süresi kadar kalmak üzere kapatılan işyerinin göze çarpan bir yerine yapıştırılır. Ayrıca karar özeti mahkemece Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir ve masrafı daha sonra faillerden alınmak üzere Ankara, İstanbul, İzmir'de yayınlanan ve tirajı yüzbinin üzerinde bulunan bir veya iki gazetede ve ayrıca varsa suç yerinde yayınlanan mahallî bir gazetede derhal ilan edilir.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen para cezaları, suçun aynı yıl içerisinde tekrerrürü halinde iki misli olarak uygulanır.

Bu Kanunda yazılı fiiller hakkında verilecek idarî para cezaları, bu fiiller için diğer kanunlarda yazılı cezaların uygulanmasına engel olmaz.

Cezalarda Yetki, İtiraz ve Zamanaşımı

MADDE 26. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 26 ncı maddesi ay-

nen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

25 inci maddeye göre verilen para cezaları, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu Kanunda düzenlenen idari para cezalarının zamanaşımı süresi bir yıldır. Zamanaşımı süresi, bu Kanun hükümlerine aykırı fiilin işlendiği tarihte başlar.

Sürekli veya tekrarlanan ihlaller sözkonusu ise süre, ihlalin sona erdiği ya da en son tekrarlandığı günden itibaren başlar. Karar aleyhine yargı yoluna başvurulmuş olması zamananaşımını keser.

Cezalar, cezayı vermeye yetkili merci tarafından yedi gün içerisinde ilgilinin mensup olduğu meslek kuruluşuna bildirilir.

BEŞİNCİ KISIM
Çeşitli Hükümler

Denetim

MADDE 27. — Bu Kanunun uygulanmasında Bakanlık müfettişleri ve kontrolörleri ile belediyelerce görevlendirilecek personel; fabrika, mağaza, dükkân, ticarethane, depo, ambalaj gibi her türlü mal konulan ve/veya satılan veya hizmet sunulan yerlerde denetleme, inceleme ve araştırma yapmaya yetkilidirler.

Laboratuvar

MADDE 28. — Bakanlık, bu Kanunun uygulanması için laboratuvarlar kurabilir; kalite kontrolü yapacak resmî ve özel kuruluş laboratuvarlarında bulunması gereken asgari teknik özellikleri ilgili bakanlık ile müştereken tesbit ve ilanla görevlidir.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu kanunda düzenlenen her türlü para cezası, idarî niteliktedir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz ve zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İtiraz üzerine idare mahkemesince verilen kararlar kesindir.

25 inci maddeye göre verilen para cezaları, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu Kanunda düzenlenen idarî para cezalarının verilmesine ilişkin zaman aşımı süresi bir yıldır. Zaman aşımı süresi, bu Kanun hükümlerine aykırı fiilin işlendiği tarihte başlar.

Sürekli veya tekrarlanan ihlaller sözkonusu ise süre, ihlalin sona erdiği ya da en son tekrarlandığı günden itibaren başlar. Karar aleyhine yargı yoluna başvurulmuş olması tahsil zaman aşımını keser.

Cezalar, cezayı vermeye yetkili merci tarafından yedi gün içerisinde ilgilinin mensup olduğu meslek kuruluşlarına bildirilir.

BEŞİNCİ KISIM
Çeşitli Hükümler

Denetim

MADDE 27. — Bu Kanunun uygulamasında, Bakanlık müfettişleri ve kontrolörleri ile Bakanlıkça ve belediyelerce görevlendirilecek personel; fabrika, mağaza, dükkan, ticarethane, depo, ambar gibi her türlü mal konulan ve/veya satılan veya hizmet sunulan yerlerde denetleme, inceleme ve araştırma yapmaya yetkilidirler.

Bu Kanunun kapsamına giren hususlarda yetkili ve görevli kişi ve kuruluşlara her türlü bilgi ve belgelerin doğru olarak gösterilmesi ve asıl ve onaylı kopyalarının verilmesi zorunludur.

Laboratuvar

MADDE 28. — Tasarımın 28 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ KISIM
Çeşitli Hükümler

Denetim

MADDE 27. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Laboratuvar

MADDE 28. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 28 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi Ettiği Metin)

Ödenek

MADDE 29. — Bu Kanunla kurulan Tüketici Konseyi, tüketici sorunları hakem heyetleri ve Reklam Kurulunun kuruluş ve çalışmalarına ilişkin masraflar ile sair harcamalar, Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

Diğer Hükümler

MADDE 30. — Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

Yönetmelikler ve Düzenlemeler

MADDE 31. — Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde ilgili kamu kuruluşları, meslekî üst kuruluşlar ve tüketici örgütlerinin görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılır. Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak mevzuat çerçevesinde gerekli tedbirleri almaya ve düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

Kaldırılan Hükümler

MADDE 32. — 3489 sayılı Pazarlıksız Satış Mecburiyetine Dair Kanun, 632 sayılı İthal veya Yurt İçinde İmal Edilen Taşıt Araçları, Motor, Makina Alet ve Cihazların Tanıtım ile Birlikte Satışı Hakkında Kanun ile 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanununun 40 ıncı maddesinin II nci fıkrasının (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tüketici mahkemeleri kuruluncaya kadar bu mahkemelerde görülmesi gereken davalara bakacak mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirler.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Ödenek

MADDE 29. — Tasarının 29 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Diğer Hükümler

MADDE 30. — Tasarının 30 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yönetmelikler ve Düzenlemeler

MADDE 31. — Tasarının 31 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kaldırılan Hükümler

MADDE 32. — Tasarının 32 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Ödenek

MADDE 29. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 29 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Diğer Hükümler

MADDE 30. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 30 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yönetmelikler ve Düzenlemeler

MADDE 31. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 31 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kaldırılan Hükümler

MADDE 32. — 3489 sayılı Pazarlıksız Satış Mecburiyetine Dair Kanun, 632 sayılı İthal veya Yurt İçinde İmal Edilen Satış Araçları, Motor, Makina, Alet ve Cihazların Tanıtım ile Birlikte Satışı Hakkında Kanun ile 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 inci maddesinin II nci fıkrasının (d) bendinin taksitli satışların tabi olacağı esas ve şartlara ilişkin hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin Geçici 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 33. — Bu Kanun yayımı tarihinden 6 ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 34. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

Prof. T. Çiller

Devlet Bakanı

İ. Tez

Devlet Bakanı

Prof. T. Akyol

Devlet Bakanı

O. Külercioğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

M. Batallı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

K. Toptan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tanır

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı

Ş. Ercan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Topçu

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. Faralyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 33. — Tasarının 33 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 34. — Tasarının 34 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 33. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 33 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 34. — Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu metninin 34 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

